19-ter Jahrgang Nr. 12. Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 28. Jänner 1887.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden 5str. W.
Halbjährig 4 Gulden 5str. W.
Vierteljährig 2 Gulden 5str. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. 5. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. 5. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. 5. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמינים־מראַציאָן בעפינדען זיך: בודאַפּעסט, האָכשטראַסע נומ׳ 1.
פּראַנומעראַציאָנס־פּרײַס:
פיר אָסטערײַך־אונגאַרן
גאַנציאָהריג 8 גולדן אָסט. וו.
האַלביאָהריג 4 גולדן אָסט. וו.
פיערטעליאָהריג 2 גולדן אָסט. וו.
פיר׳ס אויסלאַנד
גאַנציאָהריג 10 גולד. — קר. אָ. וו.
האַלביאָהריג 5 גולד. — קר. אָ. וו.
פיערטעליאָר׳ 2 גולד. 50 קר. אָ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערדען יעדען טאָג אָנגענומען.
אַנצייגען ווערדען
נאָך פאַרהאַנדענעם טאַריף בערעכנעט.

בודאַפּעסט, פרײַטאָג׳ שבת, תרמ״ז. Erscheint wöchentlich dreimal. נײַנצעהנטער יאָהרגאַנג נר. 12. 1887.

דער טאָג דעם נעריכטעס.

דאָס יאָר איז וואָהר־ער „יום הדין״ פיר דיא אנטיסעמיטען איינגאַרנס, איז דיא עס אים אבגע־אָרדנעטען יוּאיבילעום שלאַגע פאַרמיך דע־נעטע. דיא הערדען יודענהאַסער קרימפּטען שרײַ־ענד איהרע רוקקען אינטער דען העבען דער אב־געאָרדנעטען זומאָש אונד פאָלאָגי אונד דעם מיסטערפאָודענטען טיסא.

דיא מיכטיגסטען פיגעל עדהעלט וואָהל זוערהאַוואַ; וואָהרענד דיא אנדערען אנטי־סעמיטען וועגנסטענס אינער עריידיגונג געוועזענע וואָהרדען, איזט יולים וועראַיאַ אינע ציכטיגונג צו טהייל געוואָרדען, וויא זיא זיך בעשאַמענדער אונד דעמטהונגענדער פיר איהן קיים האַסטע געשטאַלטען קאָנגען, אלס ער נאָכמאַלך נאָך לאַנגער צייט זוע־דער איינמאַל עס פעריזיכטיג, אים פאַרלאַסענ דאָס וואָרט צו ערגרייפען, פעדלעס דער וויטאַיס גראַ־סטע טהייל דער אבגעאָרדנעטען דאָס הויז. מאַן וואָללטע איהן נוכט האָרען, עס יאָר דאָס איין פאַאמענדער פאַשעסט אללער אנשטאַנדיגען ערעמענטען דעס אבגעאָרדנעטענהויזעס געגען דען אומגאַנג מיט איינעם מענשען. דער דוזך זיין גאַנ־צעס געבאָרען לייבסוונג דאָס רעכט איז דיא אבטונג דער געזעלשאַפט פערוויקט האָט. קורץ: ווערהאַיאַ וואָרדע פאַרגעסען אים אבגעאָרד־נעטענהויז אים מאָראַלישען זינגע שטאַנד׳ דעכטרעכטיגער.

אונד דיא געזאַמטע אנטיסעמיטענפאַרטיאַ, וויא זיא געהט אונד שטעהט, וויא זיא לייבט אונד לעבט, האָט אין דעזעס מאָנג דען שרעקליכע דעם גאַנצען הויזעס ערהאַרטען, אין וועלכעס גע־מאָנד פאָן איהר עשיאָס וויסען וויללי.

* * *

דער אבגעאָרדנעטע פאָן קעשטעמעס, בעלא זומאָש, שפּאַר געגען געזיא דאַין, ווער בער דער אינאַבהאַנגיגקייטספאַרטיאַ פאַרוואַרף, זיא האָבע געגען דען אנטיסעמיטישען קאַנדידאַטען אונד פיר דען דער רעגיערונגספאַרטיאַ גע־שטימט. דאָס וויא גוט וועדער אין שרייט געוועזען, אים דיא אינבעפעלעקקטהייט דער אינאַבהאַנ־גיגקייטסאָהנע צו בעוואָהרען, ווער דען גרונדזאַטץ דער רעכטסגלייכהייט אנגרייפּ, פערדיענט דאָס פערטרוען דעס פאָלקעס נוכט. (לעבהאַפט צו־שטימונג.) דיא אנטיסעמיטען נאָהערן זיך דעם פאָלקע מיט דער אדרעסהיטנג, דאָס איך זיא דיא אינאַבהאַנגיגקייט דעס לאַנדעס אנשטרעבען; אבער דאָס פאָלק האָט רעכט, אהנען נוכט צו גלייבען. —

נעזיא פאָלאָגי (פאָן דער אינאַבהאַנגיג־קייטספאַרטיאַ) פיהטע אין דיעער קלייגען דע־דע פאָלגענדעס איס: „ווייגע מלייגע, פאַנאַטיש אונד אָרדענונגסלאָזע פאַרטיאַ האָט זיך אונטער דעם שלאַגוואָרט „אבשאַנדפיערצייגער אנטיסעמיטען־פאַרטיאַ״ אין דיא אינאַבהאַנגיגקייטספאַרטיאַ אינ־געשליכען, געגען וועלכע זיך אין איהר אנגרייפּ רוכטעט. דיא אנטיסעמיטען שעללען דיא יודען פראַגע האָהער אלס דיא אינטערעסען דעס לאַנ־דעס. דאָס מאַג אייגע אנטיסעמיטישע פאָליטיק זיין, אבער עס אזט מיגע אַ נאַרישע פאָליטיק. (לעב־האַפט צושטימונג אויף דער איסערסטען לינקען, אונרוהיג אַנטער דען אנטיסעמיטען.) דאָס איזט אבריגענס אין דער געשיכטע קיינע ערשיי־נונג. זיא אָפט דיא נאָטה אם לייבע דער נאַציאָן געוועזען, דראַנג דיא יודענפראַגע אין דיא אָבער־פלאַכע. דיא נאַציאָן צו שפּאַרען, דאָס איזט דאָס איינציגע צייל דער אנטיסעמיטען. דיא פאָהלע־רייא איגד דאָס פאַשעגענטהיס אזט איין איהרער וויטע צו פיגען, אינד דאָך שריבען זיא דיעזע פעהלער נור דען יודען צו. נכט לוזטיג קאָשטשה, דער פערגאַנגענהייט זאָהן דער נאַציאָן (לעבהאַפט עלעגרייפּ איין דער איסערסטען לינקען) אָדער דאַנגעל אראַני זינד בערוהיגן, דיא גרונדזאַטצע דער אינאַבהאַנגיגקייט צו פערקענען, זאָגערן דיא הער־רען וואַנאַי אינד ראַיז, וועלכע פאַאַשען דען אינד דיא יודען אין דאָס הילגע לאַנד דער פערהייסונג פהרען יודען (הייטערקייט) זיא יאָללען גלייבען מאַכען. דאָס דיא אונגאַרישע נאַציאָן 625,000 (יידי־שען) יעגענאַבער אהנמאַכטע, דיא אינד זיך פאָן אהנען אינטעריאָבען לאַסען. דיא אנטי־סעמיטען האָבען גלעגענע, דיא יודען מעהר צו האַסען, אלס דאָס פאַטערלאַנד צו לייבען! האָרען וויר דיא מאַ־ראַל דעס הערדען אבגעאָרדנעטען וואַנאַי, ער זאַ־גט הייר נאָמלך: „דיא יודישע מאַנפעסטאָן גיכט אלס גלייבע, דעגען וועד מומעריס זיך אים 19־שען אהרהונדעריס אים דען גלייבען?״ (וואַנאַי רופט: „נור וויטער!״) עס פאָללט מיר שאָן שווער גענוג, דיעזען טהייל דיעער וואָרט פאַרצילעזען בי־פאַלל איז דער איסערסטען לינקען, לאַרס אינטער דען אנטיסעמיטען). אָך בין אין אנהאַנגער דער גלויבענספרייהייט; אבער אָך פראַגע, וואָס איזט דאָס פיר איינע מאָראַל, דיא הער אים אבגעאָרדנע־טענהויזע, אנגעזיכטס דעס גאַנצען לאַנדעס, דאַמיט פראַהלט, דאָס זיך אים גיינצעהנטען אהרהונדערט געמאַנד אים דען גלייבען קומערט? (לעבהאַפטער בייפאַלל. לאַרס אינטער דען אנטיסעמיטען). הערעס עס, אהר מטגליעדער דער קאַטהאָלישען גיסט־ליכקייט! הערעס עס, אהר דמאַנדיס אונד קאָס־לאָשען״! (לעבהאַפט הייטערקייט). וועס דער גלויבע אללעס איינס איזט, ווער נכט אן גאָטט גלויבט, דער גלויבט אָך נכט אן דיא צוגעהעס דער נאַציאָן, אן דיא זעלבסשטאַנדיגקייט אונד אינאַבהאַנגיגקייט דעס לאַנדעס! זאָ זונד זיא, דיא ווערדינען גענאָסען דאָס הלינגס! וואַנאַי שפּעלטע איך דאַרויף אָן, דאָס זיינע וואָהל נוכט געמאָסען האָבע, דאָס ערגאַנגערטע מיך אן פאָלגענדע אנעקדאָטע: אין אנגעלאַנטער וואָרדע צו איינער מעהריאָהריגען קערקערשטאַפט פערוראַרטהילט אונד דער פאַזודענע דערעטע אהם צו, ער מאַג אפּעללירען, דענן עס קאָסטע יא נוכטס. „ווענן עס אבער נוכטס קאָסטע, זאָ אזטעס אויך נוכטס ווערטה!״ ריעף דער פערוראַרטהילטע. אָך קאָנשטאַטירע בלאָס, דאָס דיא וואָהל דעס הערדען וואַנאַי נוכטס קאָסטע. (לעבהאַפטע הייטערקייט).

דיא אנטיסעמיטען וואַנאַי, דאַיז ווערטש אונד ווערהאַוואַ מעלדעטען זיך צום וואָרטע געגען פאָלאָגי. מיינער פאָן אהנען בראַכטע עטוואָס בעמערקענסווערטהעס פאַר, אונד אלס יולום ווערהאַוואַ צום שפּרעכען זיך ערהאַבען האָטע, פערליעסען דיא גע־זאַמטע רעכטע, אללע מינים טערמינגרשטאַאַטס־סעקרעטאַרע, זאַוויע פיעלע מיטגליעדער דער דערלינגען, ווייא אויך מאַמאַנ־דאַ, דען זאַאל.

אים דער דערע דעס מיניסטערפאָודענטען טיסא גענען דיא אנטיסעמיטען ווידערגעבען ווירד דער פאָלגענדע שעללען: „דער הערר אבגע־אָרדנעטע ווערש (אנטיסעמיט) זאָגטע, דאָס איך אך אינסט אנטיסעמיט געוועזען דיא. אך מיס דאָס איך דאָס בעשטמטעסטע צוריקווייזען, איך בין שטעטס דאָפּר איינגעטרעטען, דאָס ווער אנ־זערע אויאַלטישען מטבריגער נכט צוריקק־דראַנגען דיעפען, דאָס ווער דיא הונדערטיסטע בע־זיטיגען מיסען, וועלכע דער פערשטעלונג אים וועגע שטעהען (צושטימונג רעכטס.) דאָס זאָגטע איך איממער אונד דאָס זאָגע איך איך הייטע (ער־ניערטע צושטימונג.) מאַן קאָגן — נכט גראַדע גענען ווידען — פעלגליכ גענען איינצעלנע, אינ־ווענדיגען ערהבען, גראַדע זאָ ווייא גענען אינ־צעלנע מטגליעדער וועלכער בייסטליכען קאָ־פעסאָן אומטער: דענן גלייבען זיא מיר, עס נכט אבראַלל וואַהרערע. וועגן עס בערעכטע, מאַגן איך בייטפּעלע אנפּהרען. אבער איינעס קאָנ־נען זיא גענען דען יידישען שטאַמם נכט פאַרבריגגען, נאָמלך, דאָס ער נכט גער־נע אַרבייטעט. עס ווערד איממער פערקונדעט, דאָס פאָלק אַרבייטע אים שווייסע זונעס אנגעזיכ־טעס. וואָהרענד דיא יודען פיללעלגען, גון, מאַן קאָגן יא פעלעס זאָגען, בעזאָנדערס פערעס אן אינגעלעבטער וויזע; אבער איך וואָללטע, דאָס ווער אין דיעזער הינזיכט פאָן אונ־זערען יידישען מטבריגדערן לערנען ווער־דען: דאָגן פרוואַדר ווידען ווער פיעל מעהר טהון, אלס בייזהער, אום דאָס פער־מאָגען דער נאַציאָן אין אונגאַרישען דאָג־ען צו בעהאַלטען״! (לעבהאַפטע צושטימונג רעכטס.

אוים דעם פאַרלאַמענטע.

דיא רעגיערונג האָט — וויא שראָגען דער העפטיגען אונגרייפּ דער אפּאָזיציאָן אפּאָרטיי־ווערען וואָר — אין דער באַרטעטע־רעכטע אינגע־גראַנצעגדען זיינע דאָגענגעטראָגען.

נאָך אינער גרינדליכען שלוסרעדע דעס רע־פערענטען הענגעדיש, דער אללע אנגרייפּ דער אינצעלנען מטגליעדער דער אפּאָזיציאָן טרעפּפענד צוריקווייזע, מעלדעטען זיך פאָרגעפּטערן מעהרערע דיעזער אבגעאָרדנעטען צו פערזאָנלי־כען בעמערקונגען, וואָרויף

מיניסטערפאָודענט טיסא דיעע מיט שטרעמטשעס בייפאַללע איינגאַמענע שרוסרעדע היעלט. דען טהייל דערזעלבען, וועלכער שפּעטער פיר דיא הערדען אנטיסעמיטען בעשטמטע וואָר, דאָס אים דישאַרטיגע צור מענטיגס איז, זערער דעזער נעבראַכט. דער איבריגע טהייל נאָלט דען פערשערענען אפּאָזיציאָנעלען אים אבריגענס אין דער געשיכטע קיינע ערשיי־נונג. זיא אָפט דיא נאָטה אם לייבע דער נאַציאָן געוועזען, דראַנג דיא יודענפראַגע אין דיא אָבער־פלאַכע. דיא נאַציאָן צו שפּאַרען, דאָס איזט דאָס איינציגע צייל דער אנטיסעמיטען. דיא פאָהלע־רייא איגד דאָס פאַשעגענטהיס אזט איין איהרער וויטע צו פיגען, אינד דאָך שריבען זיא דיעזע פעהלער נור דען יודען צו. נכט לוזטיג קאָשטשה, דער פערגאַנגענהייט זאָהן דער נאַציאָן (לעבהאַפט עלעגרייפּ איין דער איסערסטען לינקען) אָדער דאַנגעל אראַני זינד בערוהיגן, דיא גרונדזאַטצע דער אינאַבהאַנגיגקייט צו פערקענען, זאָגערן דיא הער־רען וואַנאַי אינד ראַיז, וועלכע פאַאַשען דען אינד דיא יודען אין דאָס הילגע לאַנד דער פערהייסונג פהרען יודען (הייטערקייט) זיא יאָללען גלייבען מאַכען. דאָס דיא אונגאַרישע נאַציאָן 625,000 (יידי־שען) יעגענאַבער אהנמאַכטע, דיא אינד זיך פאָן אהנען אינטעריאָבען לאַסען. דיא אנטי־סעמיטען האָבען גלעגענע, דיא יודען מעהר צו האַסען, אלס דאָס פאַטערלאַנד צו לייבען! האָרען וויר דיא מאַ־ראַל דעס הערדען אבגעאָרדנעטען וואַנאַי, ער זאַ־גט הייר נאָמלך: „דיא יידישע מאַנפעסטאָן גיכט אלס גלייבע, דעגען וועד מומעריס זיך אים 19־שען אהרהונדערט אים דען גלייבען?״ (וואַנאַי רופט: „נור וויטער!״) עס פאָללט מיר שאָן שווער גענוג, דיעזען טהייל דיעער וואָרט פאַרצילעזען בי־פאַלל איז דער איסערסטען לינקען, לאַרס אינטער דען אנטיסעמיטען). אָך בין אין אנהאַנגער דער גלויבענספרייהייט; אבער אָך פראַגע, וואָס איזט דאָס פיר איינע מאָראַל, דיא הער אים אבגעאָרדנע־טענהויזע, אנגעזיכטס דעס גאַנצען לאַנדעס, דאַמיט פראַהלט, דאָס זיך אים גיינצעהנטען אהרהונדערט געמאַנד אים דען גלייבען קומערט? (לעבהאַפטער בייפאַלל. לאַרס אינטער דען אנטיסעמיטען). הערעס עס, אהר מטגליעדער דער קאַטהאָלישען גיסט־ליכקייט! הערעס עס, אהר דמאַנדיס אונד קאָס־לאָשען״! (לעבהאַפטע הייטערקייט). וועס דער גלויבע אללעס איינס איזט, ווער נכט אן גאָטט גלויבט, דער גלויבט אָך נכט אן דיא צוגעהעס דער נאַציאָן, אן דיא זעלבסשטאַנדיגקייט אונד אינאַבהאַנגיגקייט דעס לאַנדעס! זאָ זונד זיא, דיא ווערדינען גענאָסען דאָס הלינגס! וואַנאַי שפּעלטע איך דאַרויף אָן, דאָס זיינע וואָהל נוכט געמאָסען האָבע, דאָס ערגאַנגערטע מיך אן פאָלגענדע אנעקדאָטע: אין אנגעלאַנטער וואָרדע צו איינער מעהריאָהריגען קערקערשטאַפּ פערוראַרטהילט אונד דער פאַזודענע דערעטע אהם צו, ער מאַג אפּעללירען, דענן עס קאָסטע יא נוכטס. „ווענן עס אבער נוכטס קאָסטע, זאָ אזטעס אויך נוכטס ווערטה!״ ריעף דער פערוראַרטהילטע. אָך קאָנשטאַטירע בלאָס, דאָס דיא וואָהל דעס הערדען וואַנאַי נוכטס קאָסטע. (לעבהאַפטע הייטערקייט).

דיא אנטיסעמיטען וואַנאַי, דאַיז ווערטש אונד ווערהאַוואַ מעלדעטען זיך צום וואָרטע געגען פאָלאָגי. מיינער פאָן אהנען בראַכטע עטוואָס בעמערקענסווערטהעס פאַר, אונד

*) דיעזע ביידען אנטיסעמיטען נעהאָרען בעקאַנטליך דעם נייסליכען שאַנדע אָן.

עם זיך אונשטערבליך בלאמירטע. עס בעניצטע נאמליך איינגן צווישען דעם טהעאטערדירעקטאר ג י י מ א ן אונד דעם שוישפיעלער פ ר א נ ץ ל ע ר אין פ ר א נ ג אַרגלאָממענען שפּרעכן אים פיר לעצטערען פארטהייא צו נעהמען אונד דען „סעמיטישען דירעקטאר" אלס גרייזאמען פיינגער דער כריסטענהייט דארצושטעללען. דיא אדמיניסטראציאָן דעם אנטיסעמיטישען בלאטעס שיקטע איך דעם שוישפיעלער פרעכטלער איין עמוספאר דער בעטרעפענדען נוממער מיט דער איינלאדונג צור פראנומעראציאָן צו. דיא לאנג וואָרדע אבער דיא ענטשיידען נכט סעמיטישע נאָוע דעם רעדאקטאָרס, אלס הערר פרעכטלער דיא פראנומעראציאָן מיט דעם בעמערקען אבלעהנטע, דאסס ער אלס יודע איין אנטיסעמיטישעס בלאטט נכט אבאָנירען קאָנגע אונד דיא רעדאקציאָן אן הערן דירעכטאר נ י י מ א ן פערוויעז, דער אין דער טהאט — כ ר י ס ט ו איז! אין זיינעם איבערא״פער האט אלזאָ דאס בלאטט איינען זידען, דען עס פיר איינען כריסטען העלט, נעגען איינען כריסטען, דען עס פיר איינען יודען העלט, אין שוטץ גענאממען!

* (נ ו ר א י י ן א י י נ צ י נ ע ר) איינפיזיכריעער יודענפיינד עקזיסטירט אין ר י מ א נ י ע ן. ער הייסט נאָגאָרנ פ א נ ן. וואר דעפטרטער אונד דירעקטאר אים רומאנישען מיניסטעריום דעם אינגערן. עטצט נכט ער אין בוקארעסט אונטער דעם טיטעל „ליפטא" (דער קאמפף) אין טאגליך ערשיינענדעם בלאטט הערוים, אין דעסען פראנאמם פאלגענדע שטעללע פאָרקאָממט: „וואר, דיא וואר פיר דיא נייסטיגע אונד וואָרטהשאפטליכע פרייהייט אלע ר זינד, בעגרייפען נכט, וואָרום דיא עהרענהאפטען, ארבייטזאמען, יונגען עלעמענטע אונטער דען אזראעליטען פאן דער בירגערליכען גלייכבערעכטיגונג אנסגעלאסען ווערדען. וואר זינד טיעף דאפאן אבערצייגט, דאסס דיעס אין איבעל איט אונד פערדאממען דיעזע ארט דעס עענהערציגען אונד שלעכטפערשטאנדענען פאטריאטיסמוס. — ליידער האט רומאניען נור איינען הערפאָרראגענדען מאנן, דער זיך נכט דורך טיעפע אונד ווידען דאפאן אבהאלטען לאסט, וואהרהייט אונד רעכט צו פערקינדען.

* (פ אָ ר ש ט אָ ק ק ע ר ק אָ נ ן א י י נ ע ם מ י אָ ס ו ו ו ע ר ד ע ן:") זא האט זיך שאן מאנכער יודע איינפערדיקט, דער נכט אין בעזאנדערס יידישעס איינזעהען האט אונד זיך דאהער אין איינע פערזאמملונג טרייען דורפטע, וועלכע דער אנטיסעמיטישע בערלינער האפפרעדיגער מיט זייגער אנזייעזעהייט „בעגרטע". אבער איך אין נכט-יידישער ארבייטער פאנד זיך נייליך, אלס שטאָלץ אין דער פרייהייטען קרייז שטאדט עס ס ע ן איינען פאָרטראג הערלט. דאצו פעראנלאסט, זייגעם מיטפאללען אים פאָרטראגס זאאלע לויטען איינדרוקס צו געבען, וועהראלב ער נערכטליך צור פערענטוואָרטונג געצאָגען וואָרדע. דאס נערכט האט דען ארבייטער יעדאך מיט דער בעגרינדונג פ ר י י נ ע ש פ ר אָ כ ע ן „דאסס ער דאס ר ע כ ט ה אט ט ע. ז י ז מ י ס פ אָ ל ל ן צו א י ס ע ר ן." דיעזעס אורטהייל געמאס כ אָ נ ן אלזאָ נכט נור, אנדערן ד א ר ף איינעם פאר שטאָלצער „מאנס וועדען".

* (דאס ל י י כ ע נ ב ע נ אָ נ ג נ י ס דעס וו אָ ה ל ט ה אט ע ר ס) דר. ארמין ר י נ ך האט פאָרגעלעסען אונטער צאהלרייכער בעטהיליגונג שטאטגעפונדען. דריי צעהן וואהלשטאטיגקייטס פעראיינע מיט דען פעראיינסאהנען פאלגענדען בעמערקטע מאן דיא ריכטאנסבאנגאָרדנען מאריין וואהרמ ר ע ן אונד לודוויג ק ר י י ס, דען אבערבירגערמייסטער ר אָ ט ה, דען וויצעבירגערמייסטער ג ע ר ל אָ צ, מעהרערע מאגיסטראטסראטהע, דען פאפרדער טיטס ד ע ג ע ן, פיעלע שטאדטע. פראיינגנאטען אז. ז. וו. מעהרערע פערזאָנלכקייטען העלטען טרויערדעדען.

* (כ אָ ל ע ר אפ ו ר כ ט אין ג אָ ל י צ י ע ן) וואָהרענד וויר הייר אין אינגארן פאן דער כאלערא נאמטאלאב נכטס מעהר וויסען אונד נייא מאנד מעהר אים לאנדע פאן דערזעלבען שפרכטס פירכטעט מאן אין גאליציען נאך אימער דאאָר, דיא באזע קראנקהייט מאנגטע אים אינגארן אינגעשלעפפט ווערדען! דער קרשנירמייסטער יאמאב א ו נ ג ע ר אים וואיטצען האט נייליך פעלצאָקמע נאך דער גאליציען שטאדט ס נ י א ט י ן גע שקקט. דער דאָרטיגע בעצירקסהויפטמאנן אונד דער קרייזאָרצט ערקלאָרטען דיא זענדונג פיר באלערגענפאהרליך אונד לייעטען דיעזעלבע פ ע ר ב ר ע נ ג ע ן. דער בעשאייטגטע אונגאריש קרשנערמייסטער האט זיך מיט אינער בעשווערדע אן דאס מיניסטעריום דעם אינגערן געווענדעט.

* (ד י א ק אָ מ ט ע ן ד ע ר פ אָ ר י ז ע ר ו ו ע ל ט א ו י ס ש ט ע ל ל ו נ ג.) וועלבע אים יאהרע 1889 שטאטפפינדען וויל, ווערדען זיך אויף צ ו נ אָ נ צ י נ מ י ל ל י אָ נ ע ן פ ר אָ נ ק ס בעלויפען. דיא ערריכטונג דער מאשינענהאללע אללין ווירד אי״ 6 איין האלב מיללי אָנען פראנקס צו שטעהען קאָממען. דאס וועלטאיסטשעללונגסיאהר ווירד דאצו בעניטצט ווערדען, דאס 50-יאהריגע יובילאם דעס בעשטעהענס דער ערסטען פראנצאָזישען איינגאנאהן צו פיערן. דיעזע פיער זאָללטע שאָן נאכסטעס יאהר שטאטפינדען, ווירד אבער דער איינשטעללונג צו לייבע פערשאבען ווערדען.

* (ד ר י י א י י נ ג ל י כ ע מ אָ ר ד ע ר.) דיעזע וואבע וואָרדע דער אים דעם אָרטע אָ ל ע ש י צ ע אין דעמבערג אנגעקאָממענע הייזדער פיטשל פ ל י נ ג ל ט י י ב פאן דריי אינגען שטראָלכען אין דען קעללער דעס „האטעל נטמאנן" (קאָמערגאססע) געלאָקקט אונד ערשלאגען. דיא מאָרדער, וועלכע בערייטס פערהאפטעט וואָרדען, לייגנען דאס געשטאנדניס אב. בייא פליינגעלטייט אינען גראסערען געלדבעטראג פערמוטהעט צו האבען; זיא פאנדען יעדאך בייא איהם — וויא איך פעסטגעשטעללט וואָרדע — ב ל אָ ס 28 ק ר י י צ ע ר! דער מאָרד געשאה אם נאכמיטאג. אונטער דען מאָרדערן בעפינדעט זיך דער 17 יאהרע אלטע קעללנער אטטאָ ק י ז ל י נ ג ע ר.

* (ד ע ר ר אָ מ אָ ן א י נ ע ם ר י י ב ע ר ה ו י פ ט מ אָ נ נ ע ם.) דיעזער שאנע וואָרדע אן דער נעיגנצע צווישען דען שפאנישען פראָווינצען קאָרדאָוא אונד מאלאגא דער ייכנאם דעס געפירכטעטען ייבערהויפטמאנגעס מ ע ל י ־ א ר ע ה געפונדען. עס וואר דיעס איין קלייגער מאנן, דעס נכטס צו שלעכט וואר. מעליאָרעה גע־נאם אין דינער יונגער איינע האהע בילדונג, האטטע אין קאָרדאָוא שטודירט אונד וואללטע אדווקאָט ווערדען. אלס אינווייטשאטשטרעגנס האטטע ער איינע געלייבטע, דיא איהם אינטרייא וואָרדע. אים פערצווייפלנד דא־יבער וואללטע ער איינען זעלבסטמאָרד בעגעהען, איבערלעגטע זיך עס אבער אונד וואָרדע הויפטמאנן איינער ייבערבאנדע, וועלכע דיט יאהרען אין דער שפאנישען פ־אָווינץ אנדאלוזיען אין דער אינגערן אין דער ריי־ע, אָליציאָ אונד אללע בעהאָרדען צום בעס־טען דיעלבע. באלד טויכטע דער ייבערהויפטמאנן אלס פראָמטער לאנדפפאָרדער, באלד אלס וואָרד־נער בורגער אז. ז. וו. איך. ער האטטע נכט וויי־נינער אלס אכטציג מאָרדע איך דעם גיינסטען. אין מיטגלייער דער פאן אים אנגעפיר־טען ריי־בערבאנדע זאָלל מעליאָרעה אים שטרייטע ערשלאגען האבען.

פרענומעראציאָנס־איינלאדונג.

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס־פעריטן אם 1-טען פעבער צו ענדע געהט (וואס נאנץ ד י י ש ל י ך אויף איהרער „אדרעסס־שליפ" אנגעצייגט איזט), איהרע פ ר ע נ ו מ ע ר־צ י אָ ן נ י ט י נ ס צו ע ר נ י י ע ר ן, דאמיט דיא וויי־טערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאָרונג ערליידע.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומע־ראנטען אונד פ־יינדע, זיך מיט איהרען נוטהפעסטען אן אונזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

איוך ביטטען וויר, דיא אדרעסס־אנדערונגען אן פאלגנ אנצוגעבען.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

נייא איינטרעטענדע פראנומעראנטען ערהאלטען דיא שאן ערשיענענען טהיילע דער

נעשיכטע דער נייערען צייט

גאנצענזענדעס, וואָוא דאס אין אונזערעס בלאטטע ערשיינענדע, וואנדערשאנע פ־יי־שאנס־פאָללעטאָן „פאָגעלע דער מגיד."

פיערער ערהאלטען וואמטליכ פ. ט. אבאָנ־נענטען אינזערעס בלאטטעס דאס

נייע גענווערבענגעזעטץ אונד שאנקרעגאלע

צוזאממען, נאכדעם לעטצטערעס אבגעשלאָס־סען זיין ווירד.

נעשעפטסבעריכט.

געטריידע-געשאָפט. ווייצען וואר פאָרגעסערן פיעל צו מארקט געבראכט. דיא קויפלוסט וואר שוואך 10000 מעטצר׳ וואָרדען פערקויפט.

ו י י צ ע ן, שהיים: 200 מעטצר׳ 81, קילאָ 9.45 נולד. — 300 מעטערצענס׳ 80, קילאָ 9.50 נולדען. 1000 מעטצר׳-צענגנער 80,3 קילאָ. 9.50 נולדען, 100 מטצ׳ 79,7 ס. 9.50 נול. 100 מטרצ׳ 79. קילאָ 9,42½ נולדען מעסטער-באָדען 100 מעטערצענ׳ 81, קילאָ 9.45 נולד, אבער-שהייט 100 מעטצר-צענ׳ 80,4 קילאָ 9.40 נול. — באשטקאשר 3000 מעטרצענ׳ 76, קילאָ 9.40 נולדען, זיעבענבירגער 100 מעטערצ׳ 75.5 קילאָ 8,65 נולדען. — (אללעס פער 3 מאָנאטס.)

מאָרן 6,30 — 6.65 נול.

גערסטע, מוטטער-וואָאָרע 6,35 — 7,50 נולד. קוקורוזע 5.55 — 7,75 נולד.

האָפער. 5,20 — 6,35 נול. פער מאָנאט.

דיא אמטליכען נעטריידע נאָטירונגען דער הייזיגען קאָרנהאללע זינד: ווייצען:

קוואָר.	שהיים: fl.kr.	שהיים: fl.kr.	מעסטער-באָדען: fl.kr.	מעסטער-באָדען: fl.kr.	נאָרדאָנגאָר: fl.kr.	נאָרדאָנגאָר: fl.kr.
77 קילאָ	9.05	—9.15	8 10	—9.15	9.05	—8 95
78 „	9.25	—9.20	9.20	—9.25	9,15	—9 10
79 „	9.30	—9.25	9,30	—9.30	9.25	—9.20
80 „	9.40	—9.35	9.35	- 9.40	9.30	—9.30
81 „	9.45	—9.40	9.40	- 9.45	9.40	—9.35

מעדמינע-געשעפט. ווייצען פער פרייהאר 9,30 — 9.31 נולד. האָפער פער פרייהאר 6,76 — 6.78 נול. קוקורוזע פער מאי-יוני 1887, 6,23 — 6.25 נולד.

ר ע פ ס. (קאָהל) פער איינוסס-סעפטעמבער 11.50 — 11.75 נולד.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער איינטריב אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאָם 24. ד. מ. בעפרוט 1261 שטיק. דאָפאָן וואָרען 1007 אונגאריש, 242 דייטשע אונד — גאליציעש. דיא פרייזע וואָרען: אונגאריש 50.— 61,50 נולד. דייטשע 52 — 63, נולד — אונד גאליציש — נול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ו י י נ ע ר פ ר י י ז ע.

ווייצען, אונגאריש׳ 78 — 82 קילאָ 9.66 — 9.70 נול. (אללעס פער 3 מאָנאטס.)

קאָרן (נייא), אונגאריש׳ 71—73 קילאָ 7.15—7.20 נול. פער מעטצר׳.

האָפער אונגאריש׳ 6,95 — 7,15 נולדען. פער מעטצר-צענטנער.

קוקורוזע 6.30—6,20 נולדען.

שפירטס 25,75—26,50 נולד. פער 10000 דייטשע-פערצענט.

ו י י נ ע ר ש ל אָ כ ט פ י ע ה מ אָ ר ק ט. דער איינטריב אויף דעם ווייענער שלאכטפיעהמארקט אם 24-טען ד. מ. בעפרוט 2310 שטיק. דאָפאָן וואָרען 930 אונגאריש, 462 פאָלנישע אונד 918 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך ווי פאָלגט: 100 קילאָגראָם: אונגאריש מאָסס־אָכסען 50—60.50 נולד. פאָלנישע 51. — 56, נולד. אונד דייטשע 50. — 62. נולד.

הערויסגעבער אז. פערענטוואָרטליכער רעדאקטאר

מ. מ אָ ב אָ ל ט ש י.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest. Druck von Sam. Markus. Andrássystrasse Nr. 12.

* (צו דען נייעסטען פראנצאזישען קריעגסמיטטעלן) צאהלען „שווערעל-אטהער“ אונד „פיקרין-ווירע“. וויא דאס אָרגאן ביסמארק'ס, דיא „גאָרדרייטשע אללגעמיינע ציטונג“, בעריכטעט, האבען דיא כעמישען פאבריקען אין דייטשלאנד ריעזיגע בעשטעללונגען אויף דיא ליעפערונג אבגיער מיטטעל ערהאלטען. אוים שווערעל-אטהער ווירד דאס שרעקקליך עקספלאָדירענדע „מעלאניט“ ערצייגט, וועלכעס ביים דער גרינגסטען אינאמהטונג בעשיבט: מיט דיעזעם מעלאניט געדענקען דיא פראנצאזען אים נאכסטען קריעגע אהרע באמבען אונד גראנאטען צו פיללען. דיא פיקרין-ווירע, וועלכע דיא פראנצאזען צום גליבען צוועקקמען צו פערווענדען בעאבזיכטיגען, פערגיפטעט דאס בלוט.

* (פאלנישה-אונגארישע פערדרערונג.) אין דעמבערג וואורדע לעטצטען זאמסטאג דיא יאהרעסיינדע דעם פאלנישען איישבאנדעס פאם יאהרע 1863 געפייערט, וואבייא דייא רעדנער איך אינגארנם אין בעגייסטערטען וואָרטען געדאכטען אונד דיא פייהיטס-ליעבע דער אונגארן לאבען. צום שלוסס שפיעלטע דיא מוזיק-קאפעללע דען ראקאצי-מארש.

* (שיפס-אונגלוק.) אים סאנגהאי ווירד בעריכטעט: דאס דאמפפשיף „גוי-פייל“ איזט מיט איינעם בינעזישען טראנספארטשיף צוזאמענגעשטאסען. לעטצטערעס איזט גענוגקען, וואבייא אבער הונדערט זאלדאטען ערטרונקען זינד.

* (טאדעס פאלל.) געסטערן וואורדע היער הערר הערמאנן לאטצקא, שעף דער אנגעזעהענען פירמא הערמאנן לאטצקא עט זאהן, אינטער צאהלרייכער בעטהייליגונג צו גראבע גטראגען. דיא וואהלטהאטיגען שטיפטונגען דער פעסטער יודענשאפט האבען דעם פערבלייבענען זו מאנגבעם צו פערדאנקען. ער וואר לאנגע צייט אים פאר-שטאנדע דער איזראעליטישען כולטוסגעמיינדע אונד דער „חברת מרישא,“ הערר לאטצקא, דער 70 יאהרע אלט וואר, הינטערליעס 3000 פל. פיר יידישע וואהלטהאטיגקייטספעראיינע.

* (רומאנישעס.) אין דער רומאנישען שטאדט פאקשאני ערקראנקטע דיא פרייא דעם דייטשאנסנעגעראלס מאנטיל, וועלכע דער יידישע ארצט דר. שאפירא בעהאנדעלטע. דיא פאציענטין שטארב אונד איהר מאנן זוכטע, זיך אן דעם ארצטע מיט „ראבען,“ דענן נור איהם שריעב ער דיא שולד אן דעם טאדע זיינער פרייא צו. אלס נון דער גענעראל נייליך איהם דער שטראפע בעגעגנעטע, צאג ער דען זאבעל אונד — שניטט איהם דיא גאזע אב! דר. שאפירא, איינער דער בעליעבטעסטען ארצטע דער דארטיגען גענעגנד, איין אסטרייכער פאן געבורט, איזט אן דען פאלגען דער ערהאלטענען וואונדע פאריגע וואכע געשטארבען, דער מארדער, גענעראל קאנטיל, אבער איזט בין צור שטונדע נאך הממנדאנט דער פאקשאנער דייזזיאן! איזט יא דער זא גרייזאם איזם דעבען געבראכטע נור איין יודע געזיעזען!

דיא נייען מאטריקעל-בעצירקע

מיססען וויעגען מאנגעלם אן רוים אין דיעזער נומער ווייגבייבען.

בריעפע דער רעדאקציאן.

הערן ל. ע. אין ט.-טשענע: ווענן ניכט אנגענעמל, דעם, ניין.

הערן א. א. ווער העבראיש אונטערריכטעט, מוס נאך ניכט אבזאלוט רעליגיאנסלעהרער זיין. איזט ער אבער רעליגיאנסלעהרער, זא וועגען דיא זיך דא דיא פעסטער אשה. דורכזיהרונגסקאממיסיאן.

הערן ס. נ. אין פאריא-ענגש. אפפעלירען דיא אן דיא וויצענגעס פאנגשאפט אלס צווייטע אינשאפטן.

הערן ה. נ. נאדי-פאלאטא. יא, אב פעסט.

הערן נ. ש. אין אוזדי סט. פעטער. וואר אירדהיס-לוך; ווירד נעאנדערט.

„איש אמת כשם הרבה אנשים יראים ושלמים“ אין סאבראנין. אנאנימע צושריפטען בעריקקזיכטיגען ווייר ניכט. ווער עטוואס בעהויפטעט, מוס מיט זיינעם עהרליכען נאמען דאפיר איינשטעהען.

אן מעהרעריע: דאס נעווערבענעזעטץ ווירד צוזאמטען מיט דעם שאנקרענאלנעזעטץ, נאך אבשלוסס דעם לעטצטערען, צונעשיקקט ווערדען.

הערן ש. ב. אין בעצקא. נור דיא יעווילינגע צושטאנדינקייט איזט מאסגעבענד.

הערן ה. א. אין יענגערסדארף. אפשטעהענדע אנשוארט מאגע אויך איהנען צור קענטניס דיענען.

הערן ס. א. אין מ.-לודאש אין. פאם איינער אנאנסע, יא. דער קאסטענפייז ריכטעט זיך נאך דער גראפסע.

הערן מ. פ. אין אפאטפאלווא. דיא זינד אים דעכטע; ווירד נעאנדערט.

הערן י. פ. אין אפאחידא. אד 1: עס בלייבט ניכט איבריג. אלס דען מיניסטער-פללען בעשיד אבצו-וואהרען. — אד 2: דיא לאזע זינד נוט; אב אויך דיא פירמא עס איזט, וויססען ווייר ניכט.

הערן מ. ר. אין שטרוקשא. מ. ר. אין לאלאיט. מ. ל. אין נראביטס-יע. מ. ק. אין מאוויש אונד ס. ש. אין פאלאטנאק: ניכט גענאגענד.

הערן קארל ש. אין וש.-דיארמאסט. איין באזילקא-לאז קאסטעט פל. 8·75 שפ-עלט 50 יאהרע. צווייא שטיקק אין 21 ראטען א 1 פל. דאס לאז איזט אן דער באדזגאשיריט.

ראטהזעל.

גליקליך דער, דעם דאס צווייטע זא איזט —
דאסס ער דאס ערסטע אונד נאנצע פערגיסט.—

חידה.

(מאת החכם מיכאל צייזעל בפעסט.)

מלה בת נ' אותיות.

אם תקמצהו מלא קמצו ויעש לקמצים,
אויבך הוא וברגליך תרמסהו;
ואם פתח פתוח תמצא,
יפתח חרצבות רשע, מקרבך הרחיקהו.

אויפלאזונג דער ראטהזעל אין נו' 9:

I. דעם דייטשען:

(מיטגעטהיילט פאן ה. גוטטמאן אין באמאס)

שטיללשווייגען.

II. דער חידה:

צפחת (ש"א כ"ז י"א). **צפחת** (שמות ט"ז ל"א.)

ריכטיג האבען געלאזט:

דאס דייטשע, פרייליין האני וויס — מאיזא אונד דיא הערען: מ. פינק — אוישפיטץ, מ. גליינגער — נייטיא, בענדער — בודאפעסט.

דיא חידה, דיא הערען: מ. פינק — אוי-שפיטץ, מ. גליינגער — נייטיא: בערנאשה קוסמאנן — סט-פאקא, יצחק חיים קראן — פינפקירכען, אינ. נייטאנן — ראזענגעערן, מאיר זאלצער — דונא-פאלדוואר, יעקב שניטצער — נ. מארא, י. קראסוצקי — קראקוי, אברהם זאב שי"ב — באַרישא, ב. נינצלער — נעסטהעלי, מיכל ראזענפעלד — דאבאמיר, וויים עש שפיטץ — פעלשא-דאבסא, מ. י. בראסס — עדלוי, הערמאן אלט — יאנאשהאזא, מ. דייטש — אישטאנסויא, ו. קוסטינער — ראדזיבאוו, אז. יאעל וויים — ט. פעס, ש. ל. אצט — טארנאוו. מיכאל צייזעל — בודאפעסט.

*) דיא נאמען דער אינזענדער ריכטיגער לאזונגען, וועלכע פאר שלוסס דער נאכסטען פרייטאגנומער אונס צוקאמען, ווערדען ווייר פערפעסנטליכען.

נאכטראג

דאס דייטשע ראטהזעל אין נו' 6 האבען נאך געלאזט דיא הערען: מאזעס קלין — קאסאן אונד ס. ראזענשטיין — מאלאצקא; דיא חידה דערזעלבען נומפער, דיא הערען: אליסיך צבי קלין — קאסאן, ב. קלין — דיולאהאזא אונד י. ה. אדלער — בערענבאס.

פרייטאג-פאללייטאן.

פאגעלע דער מגיד.

(5-טע פאָרטזעצונג.)

וואללטע עס איינעם רייזענדען אין דען זינן קאמען, דיא קהלה פ . . . . . אייפזוזוכען, זא וואללען ווייר איהם אים פאריס איינען פינגערצייג געבען, דען צושטאנד דיעזעס שפארטכענס ניכט דארנאך צו בעאורטהיילען. וויא ער עס אם וואנגאם, מאנאם, דיענסטאג, מיטוואך אדער דאנערסטאג פינדעט. ווער ניכט אונזעריע נטע קהלה אן איינעם פרייטאג אדער זאבבאט געזעהען, דער לעגע דיא האנד אויף דען מונד אונד שוויינע.

מאג מאן זיך דער קהלה פאן וועלכער זייטע איממער נאהען, — מאן קאמטע איבער דיא ווייסבעל אים זיך, איבער דען זאנדבערג אים ווגסטען, איבער דאס בית הקברות אים גאדדען, אדער פאן צווישען דען שפארה, אונד הייא-שיינען הער אים אפטען, — מאן ווירד אן יעדעם געוואהנליכען וואכענטאג מיינען, איין נור פאן פריוען רעגיערטעס רייך צו בעטרעטען. ווארע לעזער שלאפט ניכט איבעראלל אויף דער שטראססע צו זעהען אדער דאך מינדעסטענס צו הארען, אונד גינגע ניכט האנן אונד וואנן איינמאל אין כחור איבער דיא נאססע, זא קאנגטע מאן פערמוטהען, דאס געשלעכט דער מאגנער זיא פערטילגט פאן דער ערדע.

אבער אם פרייטאג לאזט זיך דאס ראטהזעל. דיא מאגנער זינד זייט וואנטאג הינגיס אויפס האנד; ניכט פעללייכט, אום לאנדרלייפט צו געגעבען, זאנדערן אום דריוסען אויף דאסעלבע, נישען אדער בויעגגעהאפטען מוד, קאטטען, שטרייקגאדעלן, האוזגגאגגער אדער האטהג גאנדער אונד שטוקקזאכען צו פערקייפען, דיא דען הארן אין דען אונען דער כריסטעל אונד דיא כריסטעל אין דען אוינען דעם הארן וואהלגעפאלליג מאכען; דאפיר קיסען ווא איין: וואללע, פעללע, הערדע, שווייגבאריסטען, הארנער, וואכסס, הארן, מאלץ, פערדען, אונד וואס זאגסט רעגנ בראלל אים גראססען אונד גאנצען פערווענדען קאנן. דיא שטאדט בלייבט דיא וואכע אינבער אונטער דער אבהוט דער וויבער אונד קינדער ווהר וואהל אויפגעהאבען. דיא מאאר מאגנער, דיא ניכט אייפס הארנ געהען, קאנגען דורכאוס ניכט איבער איין אללגעמאזעס וויבעי-יעניטמגנ אין דען וואכענטאגגן קלאגגן. אבער אם פרייטאג, דא ציעהט דיא מאגנליכע בעפאלקערונג פאן איבער דער ווייכסבל אונד איבער דען זאנדבערג, פאן הינטער דעם בעגראבנגסמאגט אונד פאן צווישען דען שיינען ווערדער הייס, אונד עס איזט איין גגווייסמעל אונד איין נעשטמבל פאן אללען זייטען הער, דאסס מאן ווייס אונד בריינ ניכטס זעהט, אלס הימבל אונד „ווידן.“

איך איינע כריסטען וואהגשען היע אונד דא צערשטרייט אונטער אהנגן; אבער דאסס דיא מאאר כריסטען דורכאוס קיינע אורלאכע האטטען, איבער גלייבענסהאסס צו קלאגגן, בריוכט וואהל ניכט ערסט פערזיכערט צו ווערדען. נור איין כריסט לעגטע אים שטארטגגן, דער צו רעליגיאזע צווייפעלאכט אנראגס נאב. זיין נאמע וואר צוואר קערקאוו; אבער דר. נוטש וואכסמייסטער פערזיכערטע ביים יעדעם שנאפסגגן, וועלכעס ער אם שבת אין דען ווהנגגזיגגן טראגק, דאסס דיעזער נאמע פאלש זיין. דער יודענפיינד נור פאן טשוס, המן אדער פרעה אבשטאמגגן מיססע אונד דיא בעהאדדע דורך פאלשטעלדונג הינטערגעהע.

וואס קערקאוו איינגגשליך וואללטע, וואר שווייר צו ערמיטטעלן. דיא גלייכבערעכטיגונג דער כריסטען וואר זא פאללשטאנדיג אין פ . . . . . דאסס זאגאר צוויא כריסטען איינמאל אלס ראהטסמאגגער נעוואהלט וואורדען, איינמאל אייסערסט פערקאוו, ער ווערדע זיך פיר זיינען זאגגגמאג עבענזא איינגגן זאגגגמאגס-יודען צום איינהייצען אונד וואססערטראגגן. דיא דיא יודען איינגגן „שבת-גוי“ האלטען. אבער דיעזער פלאן וואר זא וואהרגגיגגיג, דיא אללע פלאגגע דער אנ“ פעמטשגן; דענגן וועלכער יודע ווידע ווערדע זיך דאצו מיסבדויכגן לאססגן!

איינצעלנען אינד דער געזאמטען אפּפּאזיציאן אים אלגעמיינען. געגען דימיטריי־ישטשי, דער זיך אי־בער דיא בעראנדלונג דער סרבען פעקלאמטע אינד הערפּאדהאב. דאסס אים פאללע אינעם כריעגעס מיט רוסלאנד, דען הויך ערערמאנן זיינשע. דיא סרבען איינע אבזארטענדע האלטונג איינגעהמען ווערדען, בעמערקט טיפא: דאסס הויך ערערמאנן דען קריעג זיינשע דיא נ״ט וואהר; זאללטע דער קריעג אבער דענאך אונפערמיידליך זיין, דאנן האטטע ירדער, דער אין דיעזעם לאנדע געבארען איזט, ניכט דיא אויפגאבע, צוצוזעהען, זאנדערן דיעזענגנג. דיא פפליכט געגען דיא קראנע אונד דאס פאטערלאנד צו ערפיללען, אונד עד (טיפא) אנערקענגנג, דאסס אויך דיא סרבען אינגאנזם דיעזע אידרע פפליכט ערפיללען ווערדען.

געגען דיא געזאמטע־אפּפּאזיציאן געזונדעטע צאהלט טיפא אללע פערבעססערונגען איך, ווערכע אונטער דיעזער מיניסטערשאפט דאס לאנד ערפאהרען האט: אין בעטרעף דער וכערהיט דער פערזאן, אין אונד דעם פערמאגנגס, אים פאנזטאטזיזען, אין דער נייגעשטאלטונג דעם אבערהויזעס א. ז. וו. דיא גם גערעכט. דיא דאסטען ניכט נור איפּצוצאהלען, זאנדערן זאגאר צו איבערטריבען, דיא לייסטונגען אונד פאהרטשרטטע אבער צו פערשווייגען? פיהרט דאס צור איפקלארונג דער נאציאן? — זאדאנן דיעזע טיפא דיא גראבהייטען אינגראם צוריקק אונד זאגטע: „מאן זאגט, אך דיא אלס אפּפּאזיציאנעללער דיינערצייט געבעזזא נראב געזעזען. דאס איזט ניכט רכטיג. איך וואר אפּט שאהף, מאנכמאל פעללייכט אך אונגערעכט; דאך אן אללען מיינען רעדען, דיא איך יעמאלס געהאלטען, ווירד מאן ניכט זא פיעל ראהיט פינדען. אלס ווייר יעטצט מאנכמאל אין אנדערטהאלב שטונדען דא־רען, (לאם לינקס.) דער וואהרף מיט קאטה פאללט פאן דער דיינען מאנגעסבריטס הערראב, אהנע אי־נען פלעכטען צו הונטערלאסטען, בעשטעטצט ע־דאך אומסער דיא האנד דעסיעלבען, דער דען קאטה אויפגעהאבען, אים דאמיט צו ווערפען. (לעב־דאפטער בייפאל רעכטס. בעזיינונג לינקס.) דיא איינען האבען מיך אויפגעפאדערט, דיא אנדערען מיט עמפאהרעהאבענען הארדען גערעכטען, איך מא־נע מיינען פלאטין רייטען, אבער איך ערקלאר־ע רונדהעריים אונד ענטשיידען: זא לאנגע דיא מא־יאריטאט אונד דיא כראנע פאן מיר פערלאנגען ווערדען, דאסס איך אן מיינעם פלאטצע בלי־בע, ווערדע איך בלייבען. (לעבהאפטע צוריקרופ רעכטס.) איך ווערדע בלייבען (אבג. ט ש א נ א ד י רופ: „בז זיא הייניסגעשטאסטען ווערדען!) אנ־זאלאנגע איך פאן זייטע דער גענגערישען פארטהייא דיא לעדרען פאן דער. פינאנצעלל נאכטהיילינגען,

געשיכטע דער נייערען צייט.

(76־טע פארזעטצונג.)

דאס מיניסטעריום, וועלכעס נאך קאזטער פעריעדס פאר איינגראם אונד אין וועלכעס דער מארשאל ס ו ל. דער דערצאנ פאן ב ר א נ ל ע, ס ה י ע ר ס אונד נ ו א י צ א דיא ערסטען שטעללען איינגאהמען, האטטע באלד איינען איינשטאנד צו בעקלאגטען, וועלכען איינע מוטהינע, אונטערנעהמונגס פ ר ו י א אוס דער אלטען קאנגנגאמיליע פערגאנגטען. וואהרענד קארל X. אין האלליאאד אויף איינע נינסטיגע וועגזונג דער פרעהאלט־ניכסע אין פראנקרייך האטטע אונד דיא הערבייפיהרונג איינעס זאלכען נינסטיגען נעשיקקס נאנץ אללין דעם הוס־מעל איבערלייגטס, עגזטיארף דיא מוטטער דעס יונגען הער־צאגס פאן כאראדאק. דיא הערצאגין פאן ב ע ר ר י, דען קינדען מלאי, דען יונגען פרינצען נאך פראנקרייך צ ו ריקקצוהרען אונד מיט הילפע דער בעוואהרטען טרייע איהרער אנהאנגער דען קאנגנסטהאן וויעדער צו ערעבען. דער וויידערשפרוך דעס אלטען קארל X. פרינצעסע איהרע עגנטלאכסגרוהיס ניכט צו לאהמען; אום יעדאך איהר אונטער גרהמען לייכטער פארבעריישען צו קאנגנען, בענאב דיא זיך ערסט אן דען האף איהרעס ברודערס, דעס קאנגס פאן נעאפעל. דאנן נאך דעם פרינסענטהום מאססא. דער קלי־נע האף פראנצאזישער עדעלישען, וועלכע זיך דארט אום דיא עכען זא פערגעגנגלוסטיגע אלס רישטעלינע פריא־אמסטעלען, וואוינ דיא בעריכטע גלייכגולטיגער פריי־דע אין פראנקרייך שטענדעטען איהר פאר, דאסס דיא אים זוהען דעס לאנדעס נור צו ערשיינען בריינגט. אום

זעלבסטשטאנדיגען ארמעע דארע, זא לאנגע מאן דאס פאלק אידרעצידרען זוכט; זא לאנגע זאלכע זיך צו פאללסבעגלייקערן אויפווערפען. דיא גנזזאלט־זאס צווישטראבט שטיפטען צווישען פערשידענען, מיט אינאנדער פרידליך לעבענדען לאנדעס־אינען דעם לאנדעס (לארם אונטער דען אנטי־סעמיטען). זא לאנגע מיר דיא פפליכט צו בלייבען געבעטעט, ווערדע איך דיעזען פלאטץ ניכט פער־לאסען; (לאנגנאהלטענדע עלען־ריופ רעכטס.) מיט פאללאמעמען רהיגעס זעלבסטבעוואוסטזיין דענגע איך איהם מיינע צוארפאהרטיגע טהאטיגקייט צוריקק. עס איזט וואהל מאגלך, דאסס איך פערלער בענאנגען האבע — אונד איך מאכטע גערגע דיא מעגשליכע רעגערונג זעהען, דיא זאלכע ניכט בעגעהטע־, דאך וואנע איך עס מיט פאללאמעמען רי־היגער זעעלע צו בעהיפטען, דאסס איך דיא זאכע מיינעם פאטערלאנדעס, מיינער נאציאן אונד דעם אינגאנזישען שטאאטעס, זאוואהר אים לאנדע דרינען אלס אויך אוסערהאלב דעסזעלבען, צו איינער גנזא כטעטערען געמאכט האבע, אלס זא פיהרט וואר". (בעיפיכטערטע עלען־ריופ אינד אנהאלטע־דער בייפאלל רעכטס.)

גנסטערן שפראך — אויסער אינג. ה ע ל פ ״, אינראן, הארוואטה, דיאדיי אונד הראנסקי — אויך פינאנצמיניסטער גראף ס ט א ר י, דער דיא האפפנונג איבשפראך, דאסס זיך דאס הויז באלד מיט זיינעם נאמזוערדאנפלאנע בעשאפטיגען ווערדע.

דערזיך הויעט אנטיסעמיט אנדרעאנסקי אונטער אנגרייפערעס לארם זיינע שרופערעדע, אין וו עלכער ער פראגען פ ו ל ס כ י אנגריפ. דעזעער (פולסקי) ערוויעדערטע גאנץ קורץ: „דער אבגע־אדרדנעטע דערר אנדרעאנסקי וויינס. דאסס דיא פרעממע זיינער אנטיסעמיט שטנן לייעגשאפט דאס איין מיינער פראטטנגן פ ע ר א כ ט ו נ ג ניט מ אלס שמעלצען ווערדע.“ (לעבהאפטע דייטערקייט אים גאנצען הויזע, אינזהרע אונטער דען אנטי־סעמיטען.)

נאך דער זאדאנן פארגענאמעגען נ א מ ע נ ט ל י כ ע ן א ב ש ט י מ מ נ נ ג וואורדע דאס בארעשעט מיט 261 גגען 144 שטיממען, אזזא **מיט איינער מאיאריטאט פאן 117 שטיממען, אנגענאמען.**

צור טאגעסגעשיכטע.

דיא א נ ג ע ר ל א נ ג ע דאס זיך, דורך דיא מיט זא גראסער מערהייט געסטערן אים אב־גגאהרדגעטענהויזע ערפאלגטע אנגאהמע דעם בארע־שעטס, ב ע ר ד י ט ע נ ד ג ע ב ע ס ס ע ר ט.

מאן שפרייכט ניכט מעהר פאן דעם „צערווערפנישס אים שאאסע דער רעגערונג.“ דיא דעמיסיאנס־גערי בטע זונד מיט איינעם מאלע פערשטיממט אונד דיא שטעללונג דעם קאבינעטס טיפא אזזט הייטע געפעסטגמעטר, אלס יע. אויך פאן דער אבראגאנונג דעם פינאנצמיניסטערס גראפען ס א ב א ר י שפרייכט הייטע נעמאגד מעהר.

* * *

דאסס דיא ד ״ י ט ש - ב א ה מ י ש ע ן דעפוטירטען אויגלאגנסט דעמאנסטראטיוו דען באה־מישען לאנדטאג פערלאסטען אונד דעגזעלבען זא לאנגע ניכט צוכערעטען ערקלארט האבען, בז מאן אוהנען ניכט דאפיר גראנטירט, דאסס אוהרע גערעכטען הייטע ווענגסטענס אין ערגסטע פער־הא. דלונג גגעגאנגען ווערדען, דאבען זייר בערוי־היגט. פארגעסטערן האט דער באהמישע לאנדטאג ד ״ א מ א נ ד א ט ע א ל ר ע ר ד ״ י ט ש ע ן א ב ג ע ר ד נ ע מ ע ן א ל ס נ ו ל ל אונד נ י כ ט ״ נ ״ ע ר ק ל א ר ט. דאסס דיעזעס פאר־גגרעכן דען דאסס צווישען דען דייטשען אונד טשע־כען אויף דאס ערבטטערטסטע שטייגערן שטייגערן זייר־ד. אזזט עבענזא וואהר, אלס אים אינטערעססע אס־טערריכס זעהר בעדויערליך, דא דיעזעס צו איינער צייט, וא זיך דיא איסוארטיגען פראגען זא כריטיש געשפאלטען, דער אינגערען רוהיג זעהר דרינגענד בעדארף.

דיא פראגע: אב ק ר י ע ג, אב פ ר י ע ד ע ן, שוועבט נאך איממער איף אללער ליפפען אונד מיט בעזאהרגנגס זעהט מאן דער צוקנפפ־ענגגען. דיא אין כ א נ ס ט א נ ט י נ א פ ע ל בעגגנגדען פערהאנדלונגען איבער דיא ב ו ל־ג א ר י ש ע פ ר א נ ע ע ר־פ״יגן זיך נאך אימ־מער ניכט דער צישטיממונג ע נ ג ל א נ ד ס. וועלכעס — אים גגעגנגאטצע צו רוסלאנד — ווינשט. דאסס דיא וואהל דעם בולגאריישען פירס־טען דעם רוككטריטטע דער רעגגנגטאפפט פאראנ־גגהען אללל. — ערפייליך איזט, דאסס דיא טר־מישע רעגיערונג דיא פאן אינז אין פארגער נוממער גגבראבטען. וואהרהאפט אונפערישאממטע פ פ ר ש ל א ג ע צ א נ ק א ו ״, אלס ג א נ ג ל י ך א ו נ א נ ג ע ה מ ב א ר בעגיכגגעט.

* * *

וואס דיא „רייבונג“ צווישען ד ״ י ט ש - ל א נ ד אונד פ ר א נ ק ר י״ך בעטרייפפט ליפפען נאך איממער אלבע מעללונגען. איין. ווייל־בע אינאנדער פיר אונגלטע ערקלארען. ערזאך מוסס קאנשטאטירט ווערדען, דאסס דיא איס פראנקרייך קאממעדען פיריערעססירדגעבנגגען יגגע אים דייטשלאנד ווייט איבערטרעפפען. צו זזהר טרייבען שליססען בערעבטגט דיא פארגעס־

רונג טראכטעטע דעטאהלב איך דאנאך דער הערצאגין ועלבסט האבאפט צו ווערדען. אים נאוומעמבר ווארדע ג עפאנגען גגנאممען אונד אין דער פעסטונג ב ל א י פעס גגעגעטצט. נאלד אבער ערגאב זיך צים אללגעמיגע ערשטוגגען, דאסס דיא מיט אינגגם אשאלינגישען גיאפפען ל ו ב ע ו ״ - פ א ל ל י הייטליך פערמאהלט ווא״, אונד דא נאך דיעזער ענטדעקקונג אללער קאנגלגיכע גראגגן פאן איהר שווארן, זא ווארדע דיא אלס אונגעפאהרליך נאך אימאליגן ענטראפפען, פאן וא זיא זיך שפאטער נאך אפּפּרייך בענאב.

אונפערדעסס ווار אין פאריז ועלבסט איין רעזוב־ליקאנישער אויפשטאנד, וועלכער בייא בעלגגנגהייט דעם לייכגבנגראבנישסס דעס ראדיקאלען גגנגאלס ל א מ ״ ר ק, אינגגם דער פרייגדע לאפפטשטס אונד לא־פאפטטס, איינגעבראכען ווار, נור מיט פעלגס בלוטפפע־ג עפסן אונד נאך ראכגגן שרעקקליכען פעגגגן; אינגגער דרוككט ווארדע. דיא רעגיערונג הארראבטט דיא אדרגגנג מיט איממער נראפפערע שטרענגע, אונד דיא רעפובליקא־גער מוססטען איהרע גגזינגגגגן אונד האפפגגגגן איממער פאריז ككגגער אין דך פערשליפפסען; אבער דעסגא מעהר שטייגערטע זיך דיא וואוטה, מיט וועלכער דיא בע־פעסטגגגג דעם גגיינן רעגגגגגעס אגגאהרן, אונד דיא דגגגגן אגגאיפאהרליך דען אגגגגגליקק צו אגגגער גגיינן עפפאדגגג הערבייא. אגגן אללכער שיגגן אגגגגן אים יאהרע 1834 גגקאممען, וזא פאסט גللككككككגגן אגן אגגגגג

נייעסטע ערפינדונג!!!

פאטענט בעלא וואראדי, בודאפעסט, IV, קליינע-בריקקנגאססע נו׳ 9.

אין זאמטליכען שטאאטען פאטענטירטע

הערר ענהעמדען

אהנע קנאפּפּע אונד קנאפּפּלאָכער אן דען ברוסט-טהיילען.

פאָלל־קאָמפּענע בעזייטיגונג דער אונאנגענעהמליכקייט דעם דרוקקעס דער קנאפּפּע אויף דיא נאקקטע ברוסט, אינד דער, דורך דאס זיך אָפּסנען דעם העמדעס הייפּיג איינטרעטענדען ערקאלטונגען!

דיא גאראנטירטע דויערהאפטיגקייט דיעזער נייען העמדען שטעהט ביזהער אויף דעם נעבעעט דער וואשע-פאבריקאציאן אונטערזייכט דא.

בעקוועם אונד פראקטיש אויך פיר באָללע!

זעלבע ווערדען מיט יעדער פאסאן קראגען, וויא אויך אהנע קראגען אנגעפּרטינט, וואהרענד איינינער וואָכען מעהר אלס 2000 שטיקק דיעזער פאטענטירטען העמדען אבגעגעבען.

דאס אויסשליעסליכע ערציינונגסרעכט איזט דעם נע-פּרטינטען ע׳פינדער אונד פאטענט-אינהאבער נעזעטצלך גאראנטירט, וועהרעאבד פאר נאכאהמונג איינדרינג-ליכסט געוואָרנט ווירד.

דעמאיליגע בעשרייבונג אונד צייכנונג דעם פאטענט-העמדעס ווירד אויף פערלאנגען פאסטווענדענד גראטיס אומ. פּאָרטאָפרייא צוגעשאיקט. פּרייז פּאָן 2.50 פּל. אויפּ׳וו.

ביא פּראָוויינציבעשטעללונגען ווירד בלאָס אום דיא גענעיע אנגאבע דער דאלזווי׳טע נאך צענטימעטערן געבעטען.

האָכאכטונגספאָלל

BÉLA VÁRADY, Herrenmode-Waaren-Handlung. Budapest, IV., Kleine-Brückgasse 9.

STERNBERG ARMIN,

Musik-Instrumenten-Fabrik, Budapest, VII. Bezirk. Kerepesiut 36.

פאבריקאציאן אונד גראָססעס לאגער פאן שטרייך-שטאנ-אונד בלאז-אינשטרומענטען

נור אין פּאָרציגליכער קוואליטאט.

נייא! הארמאָניאומפּלאָטען מיט 12 קלאפּפּען, זעהר אנגענעהמע מאגע פיר יעדערמאנן אָב יינג אדער אלט, זאָאָרט הארוויך צו שפּיעלען, פּרייז 2 פּל. גראָססעס לאגער פאן איינפאכע העראָהאָנס אָרפּהעאום סימפּהאָניאן אונד דערען גאָטען, וואָרוויך מאן אהנע מוזיקקענטניס יעדעס בעליעבינע שטיקק שפּיעלען קאנן, זעהר גאָאיינגעס פיר הויז- אונד מאנצאנטערהאלטונגען. אלע נאמענען שטיפּפּיגען אונד שטיפּפּיגען אונד אקקארד-זיינגאלע פיר זאנגער.

גראָססע אילוסטרירטע קאטאלאגע מיט צייקא 300 אילוסטראציאָנען אויף פערלאנגען גראטיס אונד פראנקא, איבער הארמאָניאום סעראָאטע אונד הארמאָניאום אילוסטרירטע פּרייזקוראנטע. רעפּאָראטורען שנעל אונד בילליג.

Galderoni & Co.,

Optiker.

Budapest, váczi-utcza 30, kis hid-utcza 8,

empfehlen **Brillen** und **Nasenzwicker** mit feinen Gläsern und Berg-Krystallen, **Schutzbrillen, Aluminium-Operngucker** und **Reise-Perspektive, Aneroid-Barometer, Universal-** und **Maximal-Körper** und **Bade Thermometer** etc., **Wein-. Most-, Spiritus-Wagen.**

Illustrirte Preiscourante stehen franko zur Verfügung

וויכטיג פיר רעגאריענ-פאכטער.

רום, שליוואוויטץ, טרעבער, ליקערע אונד עססיג ערציינט מאן אהנע אפּפּאראט בילליגסט מיט דען עססענ-צען אונד אפּהעריסשען אָלען פאן

ארנאָלד וואטטעריך

בודאפּעסט, מאבאק-גאססע, נעבענגאיבער דעם איזיד. טעמפּעל, אנפּעריירע פערגער: הויזענבלאזע, וויינבאָקעסט, גלי-צערין, עגטזירונגספּולווער, מיטטעל גענען אלע וויינ-קראנכהייטען עצט. פערגער: הים בערזאפּט אונד צימראָגענגאפּט פיר גאטעע-פּללונג. דאגן: מאנטע, גלאנצווייכסע, וואשבלויפּאַרבע, פאַרבאלוירע אונד קאַרבאָלקאלק. פּרייזקוראנטע אונד מאנסיולא ציאָנסביכער אין אללען שפּראכען גראטיס.

נייעסטיינ׳ס פערצוקקערטע

בלוטרייניגונגס-פּיללען

אללען אהנליכען פּראפּאראטען אין יעדער בע-ציעהונג אָרצוציעהען, זינד דיעזע פּיללען פּרייא פאן אללען שאדליכען סובסטאנצען; מיט גראָסטעם ערפאָלגע אנגעוועגדעט ביא קראנקהייטען דער אונ. טערלייבסאָרגאנע, זינד לייכט אבסיהרענד, בלוטרייניגענד; קיין היילמיטטעל איזט גינסטיגער אונד דאביא אָללינ אונשאדליכער, אום

פערשטאָפּפּפונגען

צו בעקאמפּפען, דיא געוויסע קווייללע דער מייסטען קראנקהייטען. דער פערצוקקערטען פאָרם וווגען וועד-דען דיא זעלבסט פאן קינדערן גערנע גענאָממען. דיא פּיללען זינד דורך איין זעהר עהרענדעס צייגניס דעם האָפּראָטהעס פּראָפּעסאָר פּ׳טהא אויסגעצייכנעט.

☛ איינע שאכטעל, 15 פּיללען עגטהאר-טענד, קאָסטעט 15 קר.; איינע ראָללע, דיא 8 שאכטעלן, דעמנאך 120 פּיללען עגטהאלט, קאָס-טעט נור 1 פּל. אָ. וו.

וואָרנונג! יעדע שאכטעל, אויף דער דיא פיר-מא: אפּאטהעקע *„zum heiligen Leopold“* נכט ששעהם, אונד דיא אויף דער ריקקזייטע אונטערע שוטצ-מארקע נכט טראגען, אום איין פאלסיפיקאט, פאר דעסען אנקויף דאס פובליקום געוואָרנט ווירד.

עס איזט נענייא צו בעאכטען, דאסס מאן נכט איין שלעכטעס, נאר קיינען עפּאָלג דאבענדעס, יא גע-ראדעצו שאדליכעס פּראפּאראט ערהאלטע. מאן פּיר-לאגנע אויסדריקקליך נייסטיינ׳ס עליזאבעטה-פּיללען; דיעזע זינד אויף דעם אומשלאג אונד דער נעבריוכסאנ-וויזונג מיט דער אונטערשריפּט „פּ׳ליפּפּ נייסטיין אפּאָ-טהעקער“ פּערזעהען.

הויפּט-דעפּאָה אין ווין: פּ. נייסטיינ׳ס אפּאטהעקע *„zum heil. Leopold“*, שטאדט. עקקע דער פּלאנקען, אונד שפּיגעלגאססע. דעפּאָה אין בודאפּעסט: יאָזעף פּ. מאראָק, אפּאטהעקער.

Ph. Neustein's Apotheke

»zum heil. Leopold.«

Wien, I., Ecke Planken- u. Spiegelgasse.

Budapest: Josef v. Török, Apotheker.

נור

איינמאל אים לעבען

☛ 40 שטיק 3,85 פּל.

אינטענענגאנגע פירמא פערזענדעס פאן הייטע אן, זא לאנגע דער פּאָראראט הייכט, אן יעדערמאנן

פּאסט אומזאָנסט

איינע פיר יעדע פאמיליע אונגעבעהרליך נאטהווענדיגע

הויזהאלטונגס-גרופּפּע.

בעשטעהענד אויס 40 שטיקק פּראכט-עסבעשטעקקען, אונד צוואר:

12 שטיקק עלענגאנטע מאפּעלמעסער מיט זילבערגראגין קלינגען אונד עבענוא עלענגאנטע עסגאבעלן אין דערזעלבען פאסאן;

6 „ שווערע יעסלאפּפּעל אויס נעריינענגס בריטאנניא-זילבער;

6 „ האָכסט ליעבליכע כאפּפּעלאפּפּעל אויס עכטעם בריטאנניא-זילבער;

6 „ מעסער-ראסטער אויס עגגל. קריסטאלל;

6 „ רונדע וואסערטאסען מיט פּערשיעדענען פּאָרטראטס;

3 „ אייערבעכער, פּראכטפּאָלל פּערזילבערט;

1 „ טהעעווייהער, שווער פּערזילבערט, מיט אדער אהנע גריפּפּ;

40 שטיקקע.

דיעזע פּאָרהערגעגאנגענען עסבעשטעקקע קאָס-טענען נאך פּאר צווייא וואָכען 10—12 פּל. אונד ווערדען פּאָן נון אן, דא דיא פירמא דרינגענד נעלד בע-נאטהיגט, אן יעדערמאנן נענען איינזענדונג פּאָן נור פּל. 3.85 אדער נענען נאכנאהמע דעם בעטראגעס פּער-זענדעט.

מיט דען בעשטעללונגען וואָללע מאן זיך בעאייללען, דא דער פּאָראָאט צוואר גראָסס, דיא נאכפּראגע נאך דען פּראָכטגרוסען אבער נאך פיעל גראָססער איזט. — אללייגינער בעשטעללונגען ביא

M. APFEL,

Wien, II. Grosse Sperlgasse Nr. 3. VIII.

Vor äh..lich lautenden annoncen wird gewarnt.

Szolnok Doboka vármegye közig. bizottsága.
Szám. 3423/886 k. b.

Pályázat.

Az izraelita anyakönyvnek vezetése tárgyában 1885. évi november hó 13-án 1924 eln. sz. a. kelt vallás- és közoktatási m. kir. ministeri körrendelettel kibocsátott szabályrendelet 5. §. értelmében a m.-láposi izraelita anyakönyvi kerület rendes anyakönyvvezetői állomására, mely az anyakönyvi kerület elnöksége által évnegyedes előleges részletekben fizetendő 500 frt évi rendes fizetéssel és a fönt hivatkozott szabályrendelet 6. §-ában megszabott vezetői díjak élvezetével van egybekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Az állomást elnyerni óhajtók születési bizonyitványnyal, végzett tanulmányaikat és rabbi képességüket igazoló okmányokkal rövid életrajzzal és szolgálati bizonyitványokkal fölszerelt sajátkezüleg irt folyamodványaikat, ha szolgálatban vannak, előljáróik utján, különben közvetlenül legkésőbb f. évi márczius hó 25-ig alólirotthoz annál is inkább nyujtsák be, minthogy a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Szolnok-Doboka vármegye közig. bizottságának, Deésen 1887, január 17. tartott üléséből.

Báró Bánffy Dezső
főispán, bizottsági elnök.

כאָנקורז.

אין דער אײט. אָרט. איזר. מאטריקעלבע-צירקסגעמיינדע צו טיסא-בעאָ איזט דיא שטעללע איינעם ראבבינאמספערוועזערס, בעצינלעך שיץ ומ״ץ, וועלכער צוגלייך שוחט ובודק, פאָרצינלכער בעל תפילה, מורא ומוהל אונד אין אוטאָריזירטער מאטריקעלפירער אים זינגע דער נייעסטען מינס-טעריאלפאָרדרונג זיין מוס, מיט איינעם אָהרלי-כען געהאלטע פאָן 400 פל., פריער וואָהנונג, גאנ-צער שחיטה, מאטריקולירונגסגאבלען אונד זאָנס-טיגען איבליכען נעבענ-עמאָלומענטען ביז 1-טען מאי 1887 צו בעזעטצען.

געזוכע נעבסט ציינגיסען, קבלות אונד התרות פאָן 3 אנערקאנטען אָרטהאָדאָקסען ראבבינער, נעבסט אנגאבע דעם אלטערס אונד פאמיליענ-שטאנדעס זינד ביז 20-טען מאָרץ דיעזעס יאהרעס אן אינטערפערטיגטען פאָרשטאנד איינצוזענדען. — פראבעפארטראגע ווערדען געוויינשט; יעדאָך ווער-דען נור דעם אכצעפטירטען דיא דייזעשפעזען טהיילווייז פערגיטעט.

איגנאץ וואכסמאן, פאָרשטעהער.
Tisza-Beöi (Comitat Jászkunszolnok) Bahnstation Fegyvernek

יין כשר של פסח
מכרם של ישראל.

וויא אללאָהרליך זאָ אויך הייער, בעערהרען ווייר אונז אונזערען פ. ט. ווין- אונד סליוואָוויטץ-קיפערן אנצו-ציינען, דאס ווייר אויך דיעזעס יאהר מיט בעסטעם ראָטה, שיללער אונד ווייס ווין כשר של פסח פאָן אונזערעם איגענבויא כרם של ישראל זאָ וויא אויך אלטען סליוואָוויטץ אונד מאָגיאר של פסח בעסטענס פאָרטירט ווינד, אונד זעלבע אויך אין דער לאגע ווינד, צו דען בילליגסטען פרייזען גע-בען צו מאָגנען. דאס אונזערע כשר ווייג אין גיטע בעקאנגט ווינד, בעווייזען דיא בייא אונז ערלייגענדען דאנקזאגונגען פאָן אונזערן פ. ט. קונ-דען דיא איהרע בעסטע צופריעדענהייט איסגעשפראָ-כען. — אויך וואוניש זינד ווייר אויך אין דער לאגע, איינען הכשר פאָן אב״ד דק״ק איל-לאָק צו זענדען.

פריזקוראנטע ווערדען אויך וואוניש גראטיס געזענדעט. אכטונגספאָלל

מ. לאנג אונד זאָהן.
אילאָק (סירמען) א/ד. דאנוא, שיפפשטאציאָן.
M. Lang & Sohn, Illok (Syrmien) a. d. Donau Schiffstation

„דאס וואָרט יא קיינע עבירה, זאָנדערן איינע מצוה״, אינטערעסאנט איהן איינער.

„וויא זאָ? וואס פיר איינע מצוה?״

„איינע מצות עשה, דענן עס שטעהט דאָך געשריעבען „בערת את הרעה מסרבך״ (דיא זאָללסט דאס באָזע אויס דיינער מיטטע פער-טילגען.)

ארצט; וואס פעהלט איהנען דענן?

פאציענט: איך האבע קאטארה אונד הוסטען, אונד רייסען טהוט עס מיך אין אללען גליעדערן.

ארצט: דא בריוכען זיא זיך גאר ניכטס דאריים צו מאכען. ווער יעמצט ביא דער וויטטע-רונג ניכט קראנק איזט, דער איזט ניכט געזונד.״

ווינטערפרגניגען.

„וויא האבען זיך אן דעם געסטריגען איינ-וועטטלי״פען בעשהיילינג? וואס האבען זיא דענן בעקאָממען?״

„געפאָרענע פיסעס!״

שאנגרעגאלע.

(פאָרזעטצונג.)

דער אנטראג דער קאשייער האנדעלס- אונד געווערבעקאָממער, נאך וועלבעם ניכט נור דער פערקייפער, זאָנדערן אויך דערעיניגע דער שטראָפ פערפאָללע, דער דען געקויפטען שפרימס איס איינער געמיינדע איספהרט. אָדער אבער דיעזען איינפהרט, פינדע איך פיר איבערפלוסיג, דענן דער אין איינער דורך דיא צירקולארפערארדנונג ניכט ערלייבטען מעגנע, געקויפטע אונד אין דער געמיינ-דע איינגעפהרטע שפרימס קאנן אויך אים זינגע דער ערוואהנטען פערארדנונג געפאָנדעט אונד דיא איינלייטונג דער אונטערזוכונג בעגאָנגען ווער-דען, זו עסהאלב אויך קיין גרונד פאָרליעגט, בעזאָנ-דערע מאסרעגעלן אונד דיא איינפהרונג איינעם שפעציעללען שהראפפאהרענס אנצואָרדנען.

וואס פערנער דיא אין צווייטער ליניע ערוואהנ-טע איינגאבע דער קאשייער האנדעלס- אונד גע-ווערבעקאָממער אונד דיא אין דערזעלבען איפגע-וואָרפענען 9 נייען פראגען בעטרעפפט, ווירד אויף דיעזעלבען ערווידערט:

1. פערקייפענדער (eladó) קייפמאנן איזט דער-יעניגע, וועלכער דען שפרימס צו האנדען דעם קאנזומענטען איספאָלגט. דעמנאך קאנן דעריעניגע קייפמאנן דער אים זינגע דער צירקולארפערארד-נונג צוים שפרימסקייפ בערעכטיגט איזט. דען אין גר אָפפערען מעגנען געקויפטען שפרימס אין פלאָ-שען פיללען, פערזיגעלן אונד מיט זיינער איינגענען ווינגעטטע פערזעהען.

2. אים זינגע דער אנגעפירטען צירקולאר-פערארדנונג איזט עס ניכט נאטהיג, דאס דיא אין איינער קיסטע צו פערזענדענדען אין אדער אויסלאנ-דישען ליאָראָע איינער אונד דערזעלבען נאטטונג זיין מוסען.

3. דער דען האנדעל אים קליינען בעטרייבט. פאָן דעם קאנן ניכט פערלאנגט ווערדען. דאס ער זאמטליכע מונדען, זאָוויע דערען פערהאלטנוסס קענגע; נאכדעם אבער אין האנדלונגען דער שפ-רימס אים קליינען אונד נור צו דיזלבען צוועקקען אדער צום טעבנישען (נעוועבליכען) געברויכע פער-קייפט ווערדען דארף, זאָ איזט עס זעלבסטפער-שטאנדליך, דאס דער פערקייפענדע קייפמאנן דען קייפער ניכט נור פראגען מוס, צו וועלכעם צוועקקע דער שפרימס געברויכט ווירד, זאָנדערן אים אללגעמיינען גענאָממען, מוס ביים פערקייפ פאָן שפרימס זאָ פאָרגענאגנען ווערדען, דאס דער פערקייפער וועניגסטענס אין דיעזער הינזיכט מיינען אנלאסס צו מיסבריכען געבען.

4. צור פערווירקליכונג דער דורכפיהרונג איי-נער שטרענגען קאָנטראָללע קאנן עס ניכט ערלייבט ווערדען, דאס קייפליטע איהרען קאָממיטענטען פיר געלד שפרימס אין קליינערן לוואנטטאָטען אלס ½ העמאָליטער פערקיפען.

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

אן דעמזעלבען פייסאנ, אן וועלכעם ווייר אין אונ-זערער ערצאהלונג אנגעלאנגט זינד, ליעף יונג אונד אלט אים נעוואהנליכען פייסאנס-ווירוואר דורכאיינאנדער. דער ליעבע פייסאנ וואר אויך דער מארקטמאנ אין פ... דיעזער מאנ בארג איינע נאנצע וואָכע אין זיך. וואס נע-באקקען ווערדען קאָנגסט, וואורדע הייטע נעבאקקען, וואס נעבראטען ווערדען קאָנגסט, וואורדע הייטע נעבראטען, וואס נעוואטטען ווערדען קאָנגסט, וואורדע הייטע נעוואָ-טען, וואס נעשטריטטען ווערדען קאָנגסט, וואורדע הייטע נעשטריטטען, וואס נעשטראָכען ווערדען קאָנגסט, וואורדע הייטע נעשטראָכען, וואס נעראנגט ווערדען קאָנגסט, וואור-דע הייטע נעראנגט מאָגנער, פרוען, קנאבען אונד מאָדכען, יודען אונד ניכטיודען, אללעס דורכאיינאנדער אונד אל-לעס אין גראָסער איילע, דענן — עס איזט פייסאנ.

דעב נח בראלל שוויטצעט אין זיינעם שפייכער, אין וועלכען הייטע אללעס איינצאָג, וואס פאָן וואָללע, האנף, פערצווערק, וואכס, האָניג אונד דערגליכען מעהר אויס דעם לאנדע הערגאנאָם. דער נוטע מאנן אין דען בעסטען יאה-רען זייפצעט אָפט שווער, דאס ער פיר דיא נאנצע וואָכע נאָך פריש נעגוג, פיר דען ליעבען פייסאנ אבער שאָן צו אלט דיא.

טויבע האט זיך דיא ארמעל אויפגעשרצט אונד דיא הויבענבאנדער, שטאפט אונטער דעם קינן, אים נאק-קען צוזאמטענגעבו.דען, דענן זיא שטעהט אין דער קיכע אונד קנעטנט אונד ראָללט אונד שניידעט נודעלן אונד פלוכט דיא „בארכעס״ אונד בעריטעט דען בוטטערקוכען אונד מאכט דען בויטאָהלקוכען אונד זיעדעט דען פיש אונד שניידעט דאס צוגעמיט אונד שאפפט דיא „קוגעל״ אונד רענט דיא האנדע אָהנע עגדע פיר דען ליעבען מאבבאס.

דיא נוטע נאָלדע איילט איבער דען מארקט, אום איינקייפע צו מאכען אונד גיבט דען נאנצען מהאלער אויס, דען זיא צו דיעזעס צוועקקע ערהיעלט.

פאָנעלע איזט מיט דער ליכטע-ציעהעריי מעהר אלס זאָנסט בעשאפטיגט, דאנן וואשט זיא זיך דיא האנדע פאָם מארגן אב. אום זיך מיט דעם מעסער-פוטצען צו בע-פאסען. איהר מונטערעס מונדזוטיק איזט הייטע וואָרט-קארג, דענן ווער האט צייט צו ווערדען אדער נאר צו האָרען אם פייסאנ?

אויך אים בית המדרש הערדשט דער פייסאנסלאדם דער בחורים, דיא מיטער איהרען שפייזעמארקען הערין אונד הערוויס-ענגען אונד מיט דעם שולקלאָפער צאנקען.

„איך זאג אויך,״ שרייט דער ערצירנטע שולקלאָפ-פער דען ארמען קאָזמינער אן, „עס איזט קיין איהרטהום, איך איהרע מיך ניכט! טויבע רעב נח בראללס האט מיר איסדריקקליך נעזאגט: איהר, קאָזמינער, זאָללט איערן שבת בייא איהר האבען אונד דער צעפפעלבוניער זאָלל בייא רעב היים מיקוויעטשער עסען!״

מיט דעם ענטרישטען אויסרוף: „וויא הייסט, איך ווערדע מיך איריען!״ שטירצט דער שולקלאָפפער דאפאָן.

דער קאָזמינער ווילל שיער פערצווייפעלן; אבער ווער האט צייט, אם פייסאנ צו פערצווייפעלן?!

זאָנאר לעזער שלאפט האט ניכט האנדע נעגוג, אים זיינע מאנטאָפפעל אללען אן דען קאָפף צו ווערפען. דיא איהם הייטע אין דען ווינד רענען, אונד אויך זיין וואָרט, וועלכעם דיא וואָכע איבער פאָן עקק שפארט צו עקק שפארט קלינגט, נעהט הייטע פערלאָרען.

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

הומאָרישטישעס.

איין מחבר קאם מיט איינעם פרויש אויף „משלי״ אונד „איוב״ צו איינעם ראבבינער, אום פאָן איהם איינע הסכמה צו ערבישטען.

דער ראבבינער גאב יעדאָך זיינע הסכמה נור צו דעם איוב-קאָממענטארע. פאָם מחבר אים דיא אור-זאכע דיעזעס פאָרגעהענס בעפראגט. ערווידערטע דער ראבבינער:

„איוב האט פיעל צרות אויף זיך געהאבט, דא קאנן איהם דיעזע אינע ניכט מעהר שאדען.״

יעמאנד ריהמטע זיך, בערייטס אללע עבירות בעגאנגען צו האבען, נור ניכט דיא איינע: מאבד עצמו לדעת (זעלבסט-מארדער) צו זיין.

טערן אים רייסקעוועטצבלאטט צו בערלין ערשטע, נעגע מאזערליכע פערדע־אויס פורך וועלכע דיא פערדע־אויס פוהר איבער זאממטריכע גרענצען נעגען דאס אויסלאנד פערבאטען ווירד.

* * *

געסטערן וואורדע דאס ענגלישע פארלאמענט מיט איינער קאנגלייכען טהראנרעדע עראפנעט, אין וועלכער דאס בערייערן איבער דיא עראיגניססע אויסגעשפראכען ווירד, וועלכע דען פירסטען אלעקסאנדער צו־גרונדע גיבט פאס בולגאריען, אין אבריגען אבער פריעדליכע פערזיכערונגען אבגעגעבען ווערדען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (שבת ווים טוב פריא) וויא ווייט דעם מאנצער „אזראעלט" ענטגעגען, האט דאס קאנגלייך באיערישע אינטערריכטסמיניסטעריום אויף אנזוכען פאן ד. ראבבינערן, מיט דעם ווירצבורגער ראבבינער הערן נאטהאן בא־בערגער אן דער שפיטצע, געשטאט־טעט. דאסס דיא איזר. שילער דער גימנאזיען אונד מיטטעלשולען אם זאמסטאג אונד אן ווייטערן אם זאנטאג אונד אן ווייטערן פייערטאגען פאס שיל־בעזוך בעפרייט ווערדען. — בייא אנזערעם אינטערריכטסמיניסטער האבען בעקאנגטדך בייגאהע אין האלבעם הונדערט פאן האבבינערן בלאס אים דיא בעפרייאונג פאס שרייבען אם זאמסטאג אנגעזוכט. אונד דיא בייטשטריפט ווארדע אהנע מאטיווירונג אבגעלעהנט! הערר פ. טרעפארט זאלדלטע זיך פארגענדען זאטץ אים דער פארגעסט־ריגען רעדע פאלאניס מערקען: „וועם דער גלויבע אללעס אינס אזט, פאן דעם קאנן מאן גיבט ערווארטען, דאסס דער אין דיא צוקונפט דער גאצען גלויבט!"

* (אויס שא. אויהער) געהט אינז פאס (2-טען ד. מ. פאלגענדע מיטטהיילונג צו: „דער פאן דער היעזיגען שטאטסקוויאגעמינדע אלס ראבבינאטספרייזער אקצעפטירטע דיין מ"צ דק"ק טשכאלין, הרב ר' צבי יהודא בערמאן, וואורדע הייער אם 11-טען ד. מ. פייערליך אינשטאללירט. אים ער, פאן דער ערהרענדעפוטאציאן געלייטעט. בייא דער פיר איהן פארגעלעגטען וואהנונג דאלט מאכטע, וואורדע ער פאן איינער גראססען פעריאמאמלונג לעבהאפט בעגריסט אונד הערר פ־ריעדליכע פערזיכערונגען אן איהן פאלגענדע אנשפראכע: „ערהווירדיגער הערר ראבבינאטספרייזער! מיינער וועגענקייט וואורדע דיא ערהרע צו טהייל. וא אים נאמען אונזערער געמייינדע אלס דערען רעפראזענטאנטן צו בעגריסען אונד ווילקאממען מיט דעם נאמען דעם עייגען. אים נאמען גאטטעס האבען וא אהרע ביזהערינג שטאטטע, וא וא היילואם געווירקט האבען, פערלאססען, אונד אים נאמען גאטטעס וואללען וא צום הייל אונזערער געמייינדע ווירקען. ערהווירדיגער הערר! זיט דעם דער יידישע קאנגרעס, אונזעלגען אנגעדענקענס, אין דער יודענהייט אונזערעם פאטער־לאנדעם צערווירפנישסע העייפבעשוואערען האט, ווארר אונזערע געמייינדע אונטער דען וועגיגען, וועלכע פאן דיעזעם מיסערפאלגע פערשאנט בליעבען אונזערע געמייינדע בירגט אין זיך פארטשריטטליכע עלעמענטע, דיא ווייר ניכט געוואלטזאם פערשטאסען וואללטען: אבער ווייר האבען ניכט דען וועג דער פארטשרי־טטלער: עטרעטען, דענן דער מערן דער געמייינדע איזט אין דורך אונד דורך יידישער. ווענן ווייר אויך דעם פארטשרי־טט הולדיגען, בילליגען ווייר איהן נור, זאפערנע ער מיט דען יידישען זאטצונגען ניכט אין ווידערשפרוך געראטה. ווייר האבען דאהער דיא גאלדענע מיטטעלשטראססע אייגנגעהאלטען, אונזערע געמייינדע־אינריכטונגען ע"פ דען שלחן ערוך שטרענגסטענס אויפרעכט ערהאלטענד, באשר נחלו לנו אבותינו, זא וויא זיא אינטער דער לייטונג דער צדיקים גאונים אריז"ל, וועלכע על בסא הרבנות היער געווירקט האבען, ווארען, זא דאסס אונזערע געמייינדע מיט פאללעם רעכטע אייגע ערזאם בישראל. אייגע מיטטער־אונד מיטטערעמייינדע מיט פאללעם רעכטע גענגטע ווערדען דורפטע. דיעזע מיטטערעמייינדע איזט אבער אין יינגסטער צייט אין ווייטקענשאנדע געראטהען, דענן דער אב בתורה, דעססען אויפגאבע עס וואר, דער מיטטער אונד איהרען מיטדערן דיא מאראלישע פפלעגע צו געבען, וואנדטע זיך פאן אונז וועג, מבלי מצא ערות דבר אונד האט אייגען בערייטגעדען טהייל דער בהדרעפאמילע מיטגערעססען. דיעזע אלטנה חה מוסטע פערמאהלט ווערדען. נון גלויבען אונד האפפען ווייר, אין איהרער ערווירדיגען פערזאן דען ריכטיגען מאנן גיפונדען צו האבען אונד רופען ווייר איהנען צו: חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ד' אלהינו! פאססען זיא מיטה אונד אונטערשטיצען ווייר אונז גענעגנייטיג צום וואהלע אונזערער געמייינדע. צום בעסטען דער הייליגען זאכע!" — דער אינשטאללירטע מיצ אנטווארטעטע גערוהרט. דאסס זיין גאנצעס שטרעבען דאהין גע־ריכטעט זיין ווערדע, על התורה ועל העבודה צו ווירקען אז. ז. וו. אם שבת פ' שמות הייעלט הרב הנ"ל בבית הכנסת איינע פארטרעפליכע דרשה אין דער סוגי: „אין איסור חל על איסור" אונד ערגטעטע אינגעטהיילטען בייפאלל. ער טראגט איך ווערען אבענד נאך מעריב אין דער פארהאללע דעם בית הכנסת אויס „חובת הלבבות" אונד אויס „מ' אדם" פאר. אונד ניממט דיא צוהערערשאפט טאגליך צו. דא זיין פארטראג אין זעהר אנגענעהמער אונד פאפולערער איזט."

* (ערלעדיגטעס מאנדאט.) דער אבגעאדרעגטע פאן דיאנדיאש, נראף לאדיס־לייס באטטיאני, האט זיך פאר דער אי־בערלאסט זייגער שולדען נאך אמעריקא גיגעפליב־טעט. זיין מאנדאט וואורדע אם דייגסטאג (20-טען ד.) אלס ערלאשען ערקלארט. דיעזע אנגעלעגען־הייט ערלעדיגט אין דען ארסטאקראטישען קרייזען אינגארנס פיינליכעס אויזזוהען.

* (דיא פארדערונג אייגעס אנטיסעמיטען.) דער אבגעאדרעגטע באראן אנדרעאנסקי שקרטע געסטערן צוייא זייגער פיינדע אים אבגעאדרעגטען פראגען פולסקי, אום איהן צו פראגען, אויף וועגן זיך דער אין זייגער רעדע געבריכטע איסרהוקק „פערבאטונג" („זעדע „אום דעם פאולאמענט") בעצאגען האבע. פולסקי ערווידערטע, דאסס דיעזער איסרהוקק ניכט אויף דיא פעראנלאנדרעאנסקי'ס, זאנדערן אויף דעסען גרונדזאטצען כאנן מאן פערבאטונג צאללען, דאגעגען האט ער ניכטס.

* (יואהלטהאטיגקייט) וויא ווייט מעדרעטען, דאס עס באראן טאדעסקא זייגער גמאהלין איבערלאססען, נאך דייגעם טאדע איינע גראפערע סיממע צו יואהלטהאטיגען צייטקען צו ווידמען, פרייא באראן יאפיע פ. טאדעסקא האט נון דעם בירגערמייסטער פאן ווייגן צעהנטי־זענד גולדען צור פערטהיילונג אן ארמע ווייזוס, אהנע גלייבענסאנטערשיעד, איבערגעבען.

* (פלאטצליך געשטארבען) איזט געסטערן פארמיטטאגס אין ווייען דער אבערראבבינער דער דארטיגען איזראעליטישען קול־טוסגעמייינדע, הערר זינגער. ער שטאנד אים ווייט אויגען נאך איזט דיא לאבל. געמייינדע איינע נרוישה. אונד קיינע אלטנה. דענן הרחיב ד' אלוהי לאזי נ"י לעבט יא עמ"ש.— אנמערקונג דער רעדאקציאן.

*) אונזערע מיינונג נאך איזט דיא לאבל. געמייינדע איינע נרוישה. אונד קיינע אלטנה. דענן הרחיב ד' אלוהי לאזי נ"י לעבט יא עמ"ש.— אנמערקונג דער רעדאקציאן.

פאלליעטאן.

סיזטאן אונד קרעמער.

היסטאריישער ראמאן אויס דער נעשיכטע דער טירקייא.

(65-טע פארטזעטצונג.)

נעריחרט ווייסטע אבדוללאה דעם יאנישאריען דיא האנד. ער וויאיסטע, דאס ניכט רוהמזוכט אויס איהם שפרי־כע, וואנדערן דאסס ער אויס דעם גרונדע אן זיינער שפרי־לע נעהמען וואללע. ווייל עס פעשעהען קאנן, דאסס דער איבערריכער דיעזער פארדערונגען וואפארס ענטהויפטעט ווערדען קאנן.

נאך איינמאל נאם מוסטי אינשאנדיג, איהן מיט דעם אונטערבייטען דיעזער פארדערונגען צו בעפרייען, אונד שפאללטע זיינע בישסען זא דריינגענד אונד דרעהרט מיט זיינעם שפאלצע פערקנוסטס דאר, דאס עס איהם אב־דוללאה ניכט אבזטלאנען קאנגטע.

מוסטי וואר אין שלווקאפף. ער וואוסטע, דאס עס אין זעהר נעוויאנטעס אונטערנעהמען זייא, מיט איינער זאלכען מענגע פאן פארדערונגען אויף איינמאל פארצוטרי־טען אונד דעסהאלב מחילסט ער דיא זאכע זיינעס איינע־גען פערשטאנדע נעמאס דערארט אין, דאס דער אבער־וויאשטע נעמאס ווערט ניכט צו אשהעם קאמטען אונד ווענן ער דיא ערסטע פארדערונג בעווילליגטע, דיא צווייטע ניכט פערווייגערן קאנגטע.

דער גיע נראסוויצער מיהרטע דען בינאמען קא־בא קולאק (נראבאהר), ווייל ער שווער האטע, וואס אין נראסעס גליקק פיר מוסטי וואר, דא דיעזער איין פיר נעוואהנליך זעהר צו שרייען פפלעגטע.

אנפאנגליך וואללטע קאבאקולאק אבפאלט נאר נכטס הארען. ער שיען פאללטשאפטיג טייב געוואהרדען צו זיין אונד ליעס זיך אללעס דריינאל ווידערהאלען. אלס איהם אבער מוסטי ואנטע:

„ווענן דיא נכטס הארען ווילטסט, זא נעהע איך צום טול־מאן אונד ווערדע מיט איהם זערבסס שפרעכען." דא אפפ־נעטען זיך דיינע אהרען אין ווענגע. ער וואורדע גנאדיגער אונד פראגטע מוסטי נאנען פיינדליך' וואמיט ער איהם דיענען קאנגע?

דאס נעצוואונגענע שרייען ערהאהטע מוסטי'ס מוטה. „אבדוללאה בעפיעהלט עס דיר!" שריע ער מא־באקולאק אינס אהר.

דער נראסוועצער ווארף דען קאפף צוריקק. פאר שרעקקען אבער דען זינן דעו וואהרע, אדער פאר דעם אבערמאפסיגען שרייען?

„נון, נון, מיין זאהן, שרייע מיר דאך נכט זא אין דיא אהרען. וויא וועגן אירך טוב וואר. ווארום בישטעט מיך שאפרא?"

„ער ווילל, דיא מאנעסט דען טשאמס כאדשא צום קאפודאן אפשא ערענגען."

„נוא. נוא. מיין זאהן: איך וואללטע עס יא עלכסט זא אונד דאס איזט שאן לאנגסט בעשטיפטס ווארדען. דיא קאנגסט נון נאך הויזע נעהען."

„איך קאנן נאך לאנגע נכטס . . . דיא וואראביא מיט איינען נייען וויאיזאדען האבען."

„וא האט איהן שאן, מיין זאהן. ער הייסט מוי־ראקאפראטא: קאנגסט דוא דיר דען נאמען מערקען? מוי־א־קא־דא־טא!"

„אך בעמיהע מיינע צונגע נאר נכט דאמיט. דאפיר קאנן איך אבער דשיהאן אויסט ריכטיג."

„וואס זאללס דענן מיט דשיהאן?"

„פירטס דער וואראביא זאלל ער ווערדען."

„נוא, זאלל געשעהען, אונד וואס ווילל סט דא ווערדען?"

מוסטי קאנדידירטע אויף דער ליסטע אלס יאנישא־רענאגא: „אך שאמטע ער זיך, איבער זיך זעלבסט צו שפרעכען.

„נון מיך לאסטע אויס דעם שפיעל, קאבאקולאק, זא לאנגע פאן ווערדינערען לוטע דיא ווערדע אויזט. ווייל וואללען דען פיסטען דער קרים אבזטעגען אונד שאמטע אידס דען פערבאנדטען קאפלאן ניכט."

„נון ווייר ווערדען דען פירסטען פאן זיינער עגזהע־בונג אין קענדניס זעטצען."

„נוא. ווייר ווערדען, וואנדערן נרייך! זאפארט. אויי־נעבלליקקליך אונד אהנע יעדע פערצאגערונג!"

מוסטי, בענדיטעט זיינע רעדע מיט זאלכען נעבער־דען, דאסס עס דער נראסוועצער פיר ראטהזאם היעלט, זיך איינע שרייטטע צוריקקציעהען.

„נון, פעהלט דיר זאנסט נאך וואס?" פראגטע ער וואדאנן מוסטי, דער נון שוויעג, דא ער דיא איבערגען פארדערונגען פערגעסטען האטטע.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

ווענען מאסענדעמאָלירונגען

עבענערדינער I. אונד II. שטאָקק האָהער הייזער
פערקויפט איך

שטוינענד ביללינג

ביימאטעריאל, דאכשטוהלהאָליץ, דיפּפעל-ביימע, ברעטטער, לאטטען, מעהרערע הונדערט דאָפּפעלטע או. איינפאכע פענסטער מיט או. אָהנע שפּאלטען, מעהרערע הונדערט ציממער-קיכען-, שפּייז-, טאפעטען- אונד סאלאָן-טהירען, אין- אונד איסוואנדיגע געוואָלב-טהירען, גאנג- אונד פענסטער-גיטטער, ברונגען כעלהיימער-פּלאטטען, טהארע אונד איבערהויפט לע אים בויפאכע איינשאָלאָג, אענד אר-טיקעל.

Näheres in meiner Bautischlerei und Baumaterialien Hauptniederlage

J. SOMMER,

Budapest, VI., Waitznerstrasse 51.

נייעסטע, בעסטע אונד בילליגסטע

שנעלל-בוטטערמאשינען,

מיטשעלסט וועלכער מאן אין איינען מינוטען אויס זיסער מילך דיא בעסטע בוטטער ערציינען קאנן

6.—, 12.—, 25.— לישער אינהאלט
7.50, 12.50, 25.— פל.

ערהאלטליך בייא

EMIL MÜLLER,

Maschinen u. Geräthe für die Landwirthschaft,

Budapest V. Bez., Waitznerringstr. 76.

BRILLANTIN,

feinstes Bart- und Haarglanzmittel, ein Tiegel 50 kr., **echtes Nussöl,** aus der grünen Nussschale, eine Flasche 80 und 40 kr., vorzüglicher **Haargeist,** gegen Ausfallen der Haare, 1 Flasche 60 kr., beste **ungarische Bartwichse,** blond, braun und schwarz, eine Dose 25 kr., neueste **Pflanzen-Haarfärbe-Pomade,** farbt die grauen Haare sofort blond, braun und schwarz, ein grosses Stück 1 fl., ein kleines 50 kr. Provinz-Bestellungen von 1 fl. aufwärts werden sofort expedirt. Zu haben blos in meinem Friseurgeschäfte: **Budapest, VI. Grosse Feldgasse 45.**

FRANZ TOKODY, Friseur.

בייא פיעלען אויסשעלמונגען מיט האָסענ-פרייזען אויסגעצייכנעט.

פראָפּאָרט ווינען 185 פראָפּאָרט ווינען

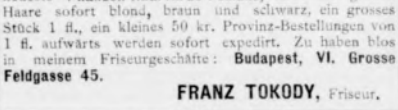

אוויזפיר דאָמען

פאָך-אויסשעלונג קונסט אויסשעלונג

נראָסע דזיכער מעראָלדע.
פראָפּאָרט לאָנ-דעשאויסשעלונג בודאפעסט 1885 נאָסע אויסשעל רונגסמעדאָלדע פיר קונסטיכע אר-טיסט.

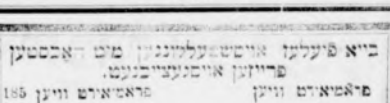

ווילהעלם ריש אנעק

שפּעציאָלטט פיר דאָמען שיטל אונד פערזיקען, עפּפּעלהלט זיעע הויטע אויסוואַכט פערשיגער שיטל מאן 3 פל. אויפ. ריקקוואַרטיגעס האָאר אונד פיר-פיר מאן 6 פל. אויפ. נאָכעע פערזיקקען מיט פיר-פיר מאן 12 פל. אויפ. סיסטעם. נעכ קאָנווענ רענדס ווירד אָהנע וויטערעס אויסגעשיטט. אלטע שיטל ווערען נעקאָכט אונד נייע טהיילע הייזענגעזעטצט פיר שטיק 2 פל פראָווינצאויפטראָג ווערדען פראָמפּט אונד פאָלד עפּפּעקטאויט.

פרייזקוראָנט פראָנקאָ איינגעזעצט.

WILHELM RISCHANEK,

Haarhändler, Budapest, Königsgasse Nr. 36.

פאר דעם געברויך. נאך דעם געברויך.

הילפע

דורך אנווענדונג דער פאן פראָפ. דר. לעאָ ליעבערמאנן, דירעקטאר דער כעמישען פאבריזוכסטאציאָן צו בודאפעסט, כעמיש אונטערזוכטען אונד אלס געזונדהייטסמאנשאדליך בעפונדענען

א. ווייסס'שען

ענטהארונגס- אונד טיינרייניגונגס-זאלבע,

וואָמיט מאן אין קורצעסטער צייט נכם נור דען בייא פיעלען דאמען זאָ הייפיגען האארוואוכס אים געזיכטע נאנץ געפאהרלאָז בעווייסיגט, זאָדערן קאנן דיעזע זאלבע אויך נעגען אללע געזיכטסאיבעל, וויא:

זאָממערשפּראָסען, לעבערפלעקקען, וויממערלן, מיטעססער, קופּפערראָטהע

אונד פיסטעלן, וויא איבערהויפט נעגען יעדע אונרייניגקייט דעם טיינס מיט אייסעראָרדענטליך איבעראשענדעם ערפאָלגע אנגעווענדעט ווירד.

דיעזע זאלבע — יעדאך נור מיט אָבינער שוטצמאַרקע פערזעהענע — איזט דאס איינציגע, עכטע אונד פאָרצינליכסטע מטשעל, וועלכעס ביזהער נעגען אללע דיעזע געזיכטסאיבעלן עפונדען אונד פערקויפט וואָרדע, אונד ווערדען דאהער דיא זעהר נעפאהרטען דאמען אין אירהעם איינגעגן אינטערעססע אויסמערקזאם געמאכט, דאסס וא נור דיא מיט אָבינער שוטצמאַרקע פערזעהענע זאלבע קויפען אונד געברויכען זאָללען. — גלייכצייטיג עמפּפעהלע איך מיך

א. ווייסס'שעס געזיכטסוואססער,

וועלכעס נעגען יעדע אונרייניגקייט אים געזיכטע מיט פאָרצינליכעס עראָלגע אנגעווענדעט ווערדען קאנן. דאס וואססער ערזעטצט **יעדעס פּודער**, יעדע **זייפע** אונד נכם דעם טיינס אויסעראָרדענטליכע צאָרטהייט אונד נלאטטע. דיא איבערראשענד אויס.

פּרייזע: 1 קלייניער טיגעל זאלבע 1.50 פל.; איין נראָסער 2 פל.; איינע פלאשע געזיכטס וואססער 60 קר., 6 קלייניע טיגעל 8 פל., 6 נראָסע 10 פל., 6 פלאשען געזיכטס-וואססער 3 פל. — געברויכסאנווייזונגען אין דייטשער אונד אונגאַרישער שפּראכע ווערדען נראטיס בייגעגעבען. אין דיא פּאָווינץ ווירד אונטער 3 פל. נכסט פערזענדעט.

אלייגעס דעפּאָט

A. FRIEDMANN, BUDAPEST, VII., Königsgasse Nr. I. Stock 1.

אונענטבעהרליך פיר יעדע הויזהאלטונג.

ד. ווייסס

עלאסטישע שטאהלדראהט-מאטראצען אונד מאשינען-פאבריק

בודאפעסט, VI. מאָהרענג. 35 (ווייז א ווינד דעם אָפּעראהויז)
נאהמאשינען-גיעדעלאגע V., אָזעפּפּסלאטען נו. 4.

פאטענטירטע קרייזבעוועגונגס-מאשינע

מיט אויסוויינג דע-פאָרמונג.

נייא

מיטטעלסט דיעזעס נייאטענטירטען, מיט אויס-ווינדע-פאָרריכטונג אונד קרייזבעוועגונג פערזעהענען וואשאפּפאראט וואשט איינע פערזאן דיא נאנצע הויז-וואשע אין איינינען שטונדען. דיא וואשע ווירד אויסער-אָרדענטליך נעשאָנט אונד אויסערדעם ווירד פיעל אן זייפע אונד הייצמאטעריאלע ערשפּאָרט. עלאסטישע שטאהלדראהט-מאטראצען פאן 10—18 פל. וואנגענטשע נאך אמעריקאנישע סיסטעם. ווייסס'וואשע-פּאָלען נייעסטער קאָנשטרוקציאָן. אייזענבעטען אונד קינדער-אייזענבעטען אויס מאסגיוזע שטיידעאייזען.

אללגעמיינע פּרייזקוראנטע פּראָנקאָ.

בעשטעללונגען ווערדען זאָוואָהל אין מיינער פּאָ בריוף אלס אויך אין מיינער נאהמאשינען-גיעדעלאגע, אָזעפּפּסלאטען נו. 4 עגטגענגענאמטען.

אדרעססע: **D. WEISZ Budapest, VI. Mohrengasse 35** (vis á vis) dem **Opernhaus.**

Feinste Gattungen

Tiroler Aeptel u. Birnen,

Maroni, sowie alle Gattungen **Südfrüchte und Delicatessen** en gros und en detail empfiehlt

K. ACHS,

Südfrüchten- und Delicatessengeschäft,

IV. ker., Petőfi-tér 2. sz.

איך אנגא טשילאנ,

מיט מיינעם **185** עצטם לאנ-גען ריעזען-לאָ-עליא-האארע, וועלכעס איך אין פאָלגע 14-מאָנאטליכען נע-ברויכס מיינער זעלבסטע-זונדענגפאָמארע ערהעלט, איזט פאן דען בעריהמטעסט-מען אר-טצליכען אויסאיזאָ-מען אלס דאס איינציגע מיטטעל פיר יעדע ארט האארקראנקהייטען נעגען אויספאללען דער האאר-רע, צור פאָרדערונג דעס וואכסטהומס דעזיעלבען, צור שטארקונג דעס האארבאדעמס, גנגען קאָפּפּשמערצען, שיפּפּע-בילדונג אונד גלאטט-קאָפּפּע אנערקאנט. דיא בעפאָרדערט בייא הערען אינען פאללען דיא פּפּשיגען בארטוואוכס אונד פערלייהט שאן נאך קורצעס גע-בראוכ דאָוואָהל דען קאָפּפּ- אלס אויך דען בארטוואוכס דען איינען נאטירליכען גלאנץ אונד אללע בע-וואהרט דיעזעלבען פאר פריהצייטיגעס ערגרייען בייז אין דאס האָכסטע אלטער. אויהרעם האָכסט אנגענעהמען געראוכס האלבער איזט מיינע פאָמאדע איינע האָכסט פיינע פאָרלעפּפּע-פאָמאדע אונד זאָלל אין קיינעס הויזע פעהלען. פּרייז פיר טיגעל פל. **1.25**, **3** טיגעל פל. **50** קר., **6** טיגעל פל. **6,50**, **12** טיגעל פל. **12**. פאָסטפּערזאנדט מאנליך נאך דער נאנצען וועלט אויס דער פאבריק

Csillag & Comp., Budapest, Königsgasse. 26.